קורות עַמִּי

א

קורות עמי

ספורי היסטוריה
לילדים

חלק ראשון

מאת

צבי שרפשטיין

עם ציורים עתיקים ותמונות מיוחדות
מאת א. ש. שור מירושלים.

שילה

• נויורק •

יצא לאור

מלון עברי־אנגלי

המכיל כל המלים של הספר הזה, אפילו
הקלות שבהן, עם פירושן האנגלי לפי סדר
הפרקים, סדר שאינו מצריך חפוש ודפדוף.

מחיר המלון 10 סנט.

התוכן:

אַבְרָהָם מְבַקֵּשׁ אֶת ה'

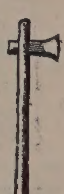

פֶּסֶל

לִפְנֵי שָׁנִים רַבּוֹת הָיָה אִישׁ וּשְׁמוֹ תֶּרַח. וְלוֹ הָיָה בֵּן, אַבְרָהָם שְׁמוֹ, נַעַר קָטָן וְחָכָם מְאֹד.

תֶּרַח יָשַׁב בְּאוּר, אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ בָּבֶל. הוּא הָיָה עוֹשֶׂה פְּסִילִים מֵעֵץ וּמֵאֶבֶן וּמוֹכֵר אוֹתָם.

כִּי בַּיָּמִים הָהֵם לֹא יָדְעוּ בְּנֵי הָאָדָם אֶת ה'. הֵם הִתְפַּלְּלוּ לַפְּסִילִים.

גַּרְזֶן

יוֹם אֶחָד לָקַח תֶּרַח גַּרְזֶן, הָלַךְ אֶל הַיַּעַר וְכָרַת עֵץ. אֶת הַחֵצִי הָאֶחָד שָׂרַף בָּאֵשׁ, צָלָה בָּשָׂר וְאָכַל, וְאֶת הַחֵצִי הַשֵּׁנִי עָשָׂה פֶּסֶל.

אַחֲרֵי כֵן הִשְׁתַּחֲוָה לַפֶּסֶל וְהִתְפַּלֵּל: אֵלִי אַתָּה! שְׁמַע נָא אֶל תְּפִלָּתִי וְתֵן לִי לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּבֶגֶד לִלְבּוֹשׁ!

שָׁמַע אַבְרָהָם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְאָמַר:
לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר אָבִי עוֹשֶׂה! הֲיוּכַל
הַפֶּסֶל הַזֶּה לִשְׁמוֹעַ תְּפִלָּה? הֲיוּכַל לַעֲזוֹר?
הֲלֹא עֵץ הוּא מִיַּעַר!

וְלֹא הֶאֱמִין אַבְרָהָם בַּפְּסִילִים.

אַךְ מִי הוּא ה׳ אֲשֶׁר בָּרָא אֶת הָעוֹלָם?
וְאַיֵּה מְקוֹמוֹ? — שָׁאַל אַבְרָהָם וְלֹא מָצָא מַעֲנֶה.

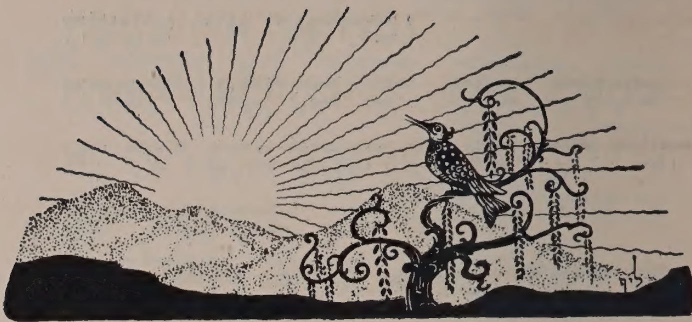
כָּכָה מִשְׁתַּחֲוִים

אֲנָשִׁים כּוֹרְתִים עֵצִים מִיַּעַר

מִמָּה עָשָׂה תֶּרַח פְּסִילִים?
לְמִי מָכַר אֶת הַפְּסִילִים?
לָמָּה קָנוּ בְּנֵי אָדָם פְּסִילִים?
מַדּוּעַ לֹא הֶאֱמִין אַבְרָהָם בַּפְּסִילִים?
הֲרָאִיתָ פֶּסֶל? אֵיפֹה?

לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל, וְכָל תְּמוּנָה,
לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם.

אַבְרָהָם מָצָא אֶת ה'

א

אֹהֶל

לַיְלָה אֶחָד יָשֵׁן אַבְרָהָם
בַּחוּץ, אֵצֶל הָאֹהֶל.
הִתְעוֹרֵר אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר
וְרָאָה אֶת הַשֶּׁמֶשׁ עוֹלֶה לְהָאִיר
עַל הָאָרֶץ.

זָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וְכָל הָעוֹלָם הִתְעוֹרֵר.
הַפְּרָחִים הֵרִימוּ רֹאשָׁם, הַצִּפֳּרִים הֵחֵלּוּ
לָשִׁיר וְהַצֹּאן יָצְאוּ אֶל הָאָחוּ
בִּרְקִידָה.

רָאָה אַבְרָהָם כָּל זֹאת
וְאָמַר:

צֹאן

הַשֶּׁמֶשׁ הוּא הָאֱלֹהִים!
הִתְפַּלֵּל אַבְרָהָם כָּל הַיּוֹם לַשָּׁמֶשׁ.
אַךְ לְעֵת עֶרֶב שָׁקְעָה הַשֶּׁמֶשׁ וְהָיָה חֹשֶׁךְ.
אָמַר אַבְרָהָם:
לֹא, הַשֶּׁמֶשׁ אֵינֶנּוּ אֱלֹהִים, בַּבֹּקֶר הוּא יוֹצֵא וּבָעֶרֶב הוּא בָּא, וַה' הוּא לְעוֹלָם.

ב

הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים

וְהִנֵּה יָצָא הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכָבִים עַל הַשָּׁמַיִם.
רָאָה אַבְרָהָם אוֹר הַיָּרֵחַ כִּי טוֹב הוּא
וְאָמַר בְּלִבּוֹ:
הַיָּרֵחַ הוּא הָאֱלֹהִים!

הִתְפַּלֵּל אַבְרָהָם כָּל הַלַּיְלָה לַיָּרֵחַ.

עָבַר הַלַּיְלָה, הַבֹּקֶר בָּא וְהַיָּרֵחַ לֹא הָיָה עוֹד.

אָז אָמַר אַבְרָהָם:

גַּם הַיָּרֵחַ אֵינֶנּוּ אֱלֹהִים, בַּלַּיְלָה הוּא מֵאִיר וּבַבֹּקֶר אֵינֶנּוּ. וַה׳ הוּא לְעוֹלָם, אַךְ מִי הוּא ה׳? וְאַיֵּה מְקוֹמוֹ?

שָׁמַע אַבְרָהָם קוֹל קוֹרֵא מִן הַשָּׁמַיִם:

אַבְרָהָם, אַבְרָהָם! יֵשׁ אָדוֹן לָעוֹלָם, הוּא בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ וְאֶת כָּל הַחַי אֲשֶׁר בָּאָרֶץ. ה׳ הוּא הָאֱלֹהִים, וּכְבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם!

נָפַל אַבְרָהָם עַל פָּנָיו וְאָמַר:

ה׳ אֱלֹהִים, אֶרְאֶה נָא אֶת פָּנֶיךָ!

וְהִנֵּה שָׁמַע קוֹל קוֹרֵא שֵׁנִית:

לֹא תוּכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנַי, כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי.

מֵאָז הִתְפַּלֵּל אַבְרָהָם אֶל ה׳ אֲשֶׁר בָּרָא אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל

אֵיפֹה יָשַׁן אַבְרָהָם?

מַדּוּעַ הִתְפַּלֵּל לַשֶּׁמֶשׁ?

מַדּוּעַ חָשַׁב כִּי הַשֶּׁמֶשׁ הוּא אֱלֹהִים?

מָתַי חָדַל לְהַאֲמִין בַּשֶּׁמֶשׁ?

מָתַי הֵחֵל לְהִתְפַּלֵּל לַיָּרֵחַ?

מַדּוּעַ חָשַׁב כִּי הַיָּרֵחַ הוּא אֱלֹהִים?

מָתַי חָדַל לְהַאֲמִין בַּיָּרֵחַ?

וּמִי הִגִּיד לְאַבְרָהָם כִּי יֵשׁ אָדוֹן לָעוֹלָם?

מִי הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם?

הוֹדוּ לַה'

אֶת הָעוֹלָם בָּרָא אֵל:
אוֹר הַיּוֹם וְחֶשְׁכַּת לֵיל,
הַשָּׁמַיִם שָׁם בָּרָמָה,
וּמִלְמַטָּה הָאֲדָמָה,
אֶת כָּל צֶמַח, אֶת כָּל חַי —
הוֹדוּ, הוֹדוּ לַה'.

יְעָרִים, הָרִים וּשְׂדוֹת בָּר,
עֲצֵי גַן וְצִיצֵי כָּר,
צִפּוֹר דּוֹאָה, בְּהֵמָה רוֹעָה, —
כָּל אֲשֶׁר הָעַיִן רוֹאָה,
כָּל זֹאת בָּרָא ה',
הוֹדוּ, הוֹדוּ לוֹ כָּל חַי.

יִצְחָק קַצֶּנֶלְסוֹן.

חֶשְׁכַּת־לֵיל הַחֹשֶׁךְ שֶׁבַּלַּיְלָה. בָּרָמָה לְמַעְלָה. בָּר תְּבוּאָה. צִיצֵי־כָּר הַפְּרָחִים בָּאָחוּ. דּוֹאָה עָפָה.

אַבְרָהָם מְלַמֵּד חָכְמָה לִזְקֵנִים

א

יוֹם אֶחָד אָמַר תֶּרַח אֶל בְּנוֹ:
לֵךְ אֶל הַשּׁוּק לִמְכּוֹר אֶת הַפְּסִילִים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי.
עָשָׂה אַבְרָהָם כֵּן.
בָּא זָקֵן אֶחָד אֶל אַבְרָהָם וְאָמַר לוֹ:
מְכוֹר לִי אֱלוֹהַּ.
שָׁאַל אוֹתוֹ אַבְרָהָם:
אֵיזֶה אֱלוֹהַּ אַתָּה רוֹצֶה?
אָמַר לוֹ הַזָּקֵן:
גִּבּוֹר אֲנִי, וְלָכֵן אֲנִי רוֹצֶה אֱלוֹהַּ גִּבּוֹר כָּמוֹנִי.
לָקַח אַבְרָהָם אֶת הַגָּדוֹל בַּפְּסִילִים וְנָתַן לַזָּקֵן.

וְהַזָּקֵן שִׁלֵּם אֶת הַכֶּסֶף וְלָקַח לוֹ אֶת הַפֶּסֶל.

שָׁאַל אוֹתוֹ אַבְרָהָם:

בֶּן כַּמָּה שָׁנִים אַתָּה, זָקֵן?

בֶּן שִׁבְעִים, — עָנָה הָאִישׁ.

אָמַר לוֹ אַבְרָהָם:

אוֹי לְךָ, זָקֵן! אֶת הַפֶּסֶל הַזֶּה עָשָׂה אָבִי הַיּוֹם, וְאַתָּה בֶּן שִׁבְעִים מִשְׁתַּחֲוֶה לְפֶסֶל בֶּן יוֹם אֶחָד?

בּוֹשׁ הַזָּקֵן, הִשְׁלִיךְ אֶת הַפֶּסֶל אַרְצָה, לָקַח אֶת הַכֶּסֶף וְהָלַךְ לוֹ.

ב

אַחֲרֵי כֵן בָּאָה אִשָּׁה זְקֵנָה וְאָמְרָה לְאַבְרָהָם:

אִשָּׁה אַלְמָנָה וַעֲנִיָּה אָנֹכִי. תֵּן לִי אֱלוֹהַּ עָנִי כָּמוֹנִי.

נָתַן לָהּ אַבְרָהָם אֶת הַקָּטָן בַּפְּסִילִים, וְאָמַר לָהּ:

הִנֵּה לָךְ אֱלוֹהַּ עָנִי, עָנִי מְאֹד, דָּבָר אֵין לוֹ, קְחִי אוֹתוֹ.

נָתְנָה לוֹ הָעֲנִיָּה כֶּסֶף, לָקְחָה אֶת הַפֶּסֶל וְחָפְצָה לָלֶכֶת, אָמַר לָהּ אַבְרָהָם:

בַּת כַּמָּה שָׁנִים אַתְּ?

עָנְתָה לוֹ הַזְּקֵנָה:

בַּת הַרְבֵּה שָׁנִים.

אָמַר לָהּ אַבְרָהָם:

אוֹי לָךְ, זְקֵנָה! בַּת הַרְבֵּה שָׁנִים מִשְׁתַּחֲוָה לְפֶסֶל בֶּן יוֹם?

בּוֹשָׁה הַזְּקֵנָה, הִשְׁלִיכָה אֶת הַפֶּסֶל אַרְצָה, לָקְחָה אֶת כַּסְפָּהּ וְהָלְכָה לָהּ.

וְאַבְרָהָם לָקַח אֶת כָּל הַפְּסִילִים וְהֵבִיא אוֹתָם לְבֵית אָבִיו. שָׁאַל אוֹתוֹ תֶּרַח:

כַּמָּה פְּסִילִים מָכַרְתָּ?
עָנָה אַבְרָהָם וְאָמַר:
אַף לֹא אֶחָד!

אֵיפֹה עָמַד אַבְרָהָם לִמְכּוֹר אֶת הַפְּסִילִים?

מַדּוּעַ עָמַד בַּשּׁוּק?

אֵיזֶה אֱלוֹהַּ רָצָה הַזָּקֵן?

מַדּוּעַ רָצָה אֱלוֹהַּ גִּבּוֹר?

אֵיזֶה פֶּסֶל נָתַן לוֹ אַבְרָהָם?

וְאֵיזֶה פֶּסֶל נָתַן לַזְּקֵנָה?

מַדּוּעַ נָתַן לַזְּקֵנָה אֶת הַקָּטָן בַּפְּסִילִים?

הֲקָנוּ הַזָּקֵן וְהַזְּקֵנָה אֶת הַפְּסִילִים?

מַדּוּעַ לֹא קָנוּ אֶת הַפְּסִילִים?

הֲרָאִיתָ שׁוּק? אֵיפֹה?

אַבְרָהָם מְשַׁבֵּר אֶת הַפְּסִילִים

א

רָאָה תֶּרַח כִּי אַבְרָהָם בְּנוֹ אֵינֶנּוּ יָכוֹל לִמְכּוֹר פְּסִילִים, אָמַר לוֹ:

בְּנִי, אֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ כֹּמֶר.

שָׁאַל אַבְרָהָם: מָה עוֹשֶׂה הַכֹּמֶר?

אָמַר לוֹ אָבִיו: הַכֹּמֶר מְשָׁרֵת אֶת הַפְּסִילִים וְנוֹתֵן לָהֶם לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת. הָיָה אַבְרָהָם לְכֹמֶר.

אָמַר אַבְרָהָם אֶל אִמּוֹ:

עֲשִׂי נָא מַטְעַמִּים וְאָבִיא אֶת הַמַּטְעַמִּים לֵאלֹהֵי אָבִי לֶאֱכוֹל.

עָשְׂתָה אִמּוֹ כֵּן, וְאַבְרָהָם הֵבִיא אֶת הַמַּטְעַמִּים לִפְנֵי אֱלֹהֵי אָבִיו וְהִגִּישׁ לָהֶם לֶאֱכוֹל.

וְאַבְרָהָם יוֹשֵׁב וּמַבִּיט, לִרְאוֹת הֲיֹאכְלוּ

הַפְּסִילִים מִן הַמַּטְעַמִּים אִם לֹא, וְהִנֵּה אֵין קוֹל וְאֵין תְּנוּעָה וְאֵין שׁוֹלֵחַ יָד לֶאֱכוֹל.

הֵחֵל אַבְרָהָם לְזַמֵּר: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ, עֵינַיִם וְלֹא יִרְאוּ, אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ, אַף לָהֶם וְלֹא יְרִיחוּ, יָדַיִם לָהֶם וְלֹא יָמִישׁוּ, רַגְלַיִם וְלֹא יְהַלֵּכוּ.

ב

אִשָּׁה וּקְעָרָה בְּיָדָהּ

בָּאָה אִשָּׁה אַחַת וְהֵבִיאָה קְעָרָה מְלֵאָה סֹלֶת וְאָמְרָה לְאַבְרָהָם: תֵּן אֶת הַסֹּלֶת לִפְנֵי הַפְּסִילִים. נָתַן לִפְנֵיהֶם וְלֹא אָכְלוּ. לָקַח אַבְרָהָם גַּרְזֶן וְשִׁבֵּר אֶת כָּל הַפְּסִילִים. אַךְ אֶת הַגָּדוֹל בָּהֶם לֹא שִׁבֵּר וְשָׂם בְּיָדוֹ אֶת הַגַּרְזֶן.

בָּא תֶּרַח וְרָאָה אֶת הַפְּסִילִים נוֹפְלִים כֻּלָּם וְהֵם שְׁבוּרִים. קָרָא תֶּרַח: מִי שִׁבֵּר אֶת הַפְּסִילִים? אָמַר לוֹ אַבְרָהָם: בָּאָה אִשָּׁה

אַחַת וּבְיָדָהּ קְעָרָה מְלֵאָה סֹלֶת וְאָמְרָה לִי: תֵּן לָהֶם אֶת הָאֹכֶל. נָתַתִּי לָהֶם וְהֵחֵלּוּ לָרִיב. זֶה אָמַר: אֲנִי אֹכַל תְּחִלָּה, וְזֶה אָמַר: אֲנִי אֹכַל תְּחִלָּה, קָם הַגָּדוֹל בָּהֶם וְשִׁבֵּר אֶת כֻּלָּם.

כָּעַס אָבִיו וְאָמַר: צוֹחֵק אַתָּה לִי? הַאִם יְכוֹלִים הֵם לֶאֱכוֹל וְלָרִיב? אָמַר לוֹ אַבְרָהָם: תִּשְׁמַעְנָה אָזְנֶיךָ מַה שֶּׁפִּיךָ מְדַבֵּר! אִם אֵינָם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת דָּבָר וְרוּחַ אֵין בָּהֶם, — לָמָּה זֶה אַתָּה מִתְפַּלֵּל לָהֶם? הֲיִשְׁמְעוּ תְּפִלָּתֶךָ?

כָּעַס תֶּרַח עַל בְּנוֹ כַּעַס גָּדוֹל.

מַטְעַמִּים מַאֲכָלִים טוֹבִים. הִגִּישׁ הִקְרִיב, נָתַן. סֹלֶת קֶמַח טוֹב.

מַדּוּעַ רָצָה תֶּרַח לַעֲשׂוֹת אֶת בְּנוֹ כֹּמֶר?

מָה עוֹשֶׂה הַכֹּמֶר?

מַדּוּעַ שִׁבֵּר אַבְרָהָם אֶת הַפְּסִילִים?

לָמָּה שָׂם אֶת הַגַּרְזֶן בְּיַד הַגָּדוֹל בַּפְּסִילִים?

מַה סִּפֵּר לְאָבִיו?

הַהֶאֱמִין תֶּרַח לְדִבְרֵי בְנוֹ?

מַדּוּעַ לֹא הֶאֱמִין לִדְבָרָיו?

אַבְרָם עִם גַּרְזִנּוֹ

בֹּקֶר הַשְׁכֵּם, הָעֶפְרוֹנִי
עוֹדוֹ נָם בְּקִנּוֹ;
וְלַחֲדַר הַפְּסִילִים הָלַךְ
אַבְרָם עִם גַּרְזִנּוֹ.

פֶּסֶל עֵץ וּפֶסֶל זָהָב,
זָהָב גַּם סַנְדַּלָּיו.
— פְּסִילִים יָפִים, אוּלַי תֵּדְעוּ
מַה זֶּה „קָמַץ אָלֶף"?

צָחַק אַבְרָם וְגַרְזִנּוֹ
הוֹרִיד אַחַת, שְׁתַּיִם;
הַךְ, הָךְ, הַךְ, הָךְ! שִׁבְרֵי פְּסִילִים
עָפִים אֶל אַפְסָיִם.

בֹּקֶר רַעֲנָן, הָעֶפְרוֹנִי
נֵעוֹר כְּבָר בְּקִנּוֹ,
וּבֵין שִׁבְרֵי אֵלִים עוֹמֵד
אַבְרָם עִם גַּרְזִנּוֹ...

יִשְׂרָאֵל אֶפְרָת.

אַבְרָם אֵינֶנּוּ יָרֵא מִפְּנֵי נִמְרוֹד

מֶלֶךְ סַרְמוֹן

בַּיָּמִים הָהֵם הָיָה בְּבָבֶל מֶלֶךְ גִּבּוֹר וּשְׁמוֹ נִמְרוֹד. הוּא הָיָה יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְאוֹמֵר: אָנֹכִי אֱלֹהִים,—וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּאַרְצוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְהִתְפַּלְּלוּ אֵלָיו.

שָׁמַע נִמְרוֹד אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה אַבְרָהָם וְצִוָּה לְהָבִיא אוֹתוֹ לְפָנָיו. אָמַר נִמְרוֹד לְאַבְרָהָם: שָׁמַעְתִּי שֶׁאַתָּה אוֹמֵר שֶׁיֵּשׁ אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם, הַאֱמֶת הַדָּבָר? אָמַר לוֹ אַבְרָהָם: כֵּן, אֲדוֹנִי. אָמַר לוֹ נִמְרוֹד: הַאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ כִּי אָנֹכִי אֱלֹהִים? אֲנִי עָשִׂיתִי אֶת הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת הַיָּרֵחַ וְאֶת הַכּוֹכָבִים. אֲנִי אֲדוֹן הָעוֹלָם!

אָמַר לוֹ אַבְרָהָם:

אִם תַּעֲשֶׂה פֶּלֶא אֵדַע כִּי אֲדוֹן הָעוֹלָם אַתָּה. יוֹם יוֹם הַשֶּׁמֶשׁ יוֹצֵא בְּמִזְרָח וְשׁוֹקֵעַ בְּמַעֲרָב, לְמָחָר צַוֵּה לַשֶּׁמֶשׁ שֶׁיֵּצֵא בְּמַעֲרָב וְיִשְׁקַע בְּמִזְרָח.

הֵנִיחַ נִמְרוֹד יָדוֹ עַל זְקָנוֹ וְלֹא יָדַע מַה לַּעֲנוֹת.

אָמַר לוֹ אַבְרָהָם:

לֹא אֲדוֹן הָעוֹלָם אַתָּה, בְּנוֹ שֶׁל כּוּשׁ אַתָּה

אָמַר נִמְרוֹד לְאַבְרָהָם:

צַוֵּה אֲצַוֶּה לִשְׂרוֹף אוֹתְךָ בָּאֵשׁ, — אַךְ אִם תִּשְׁתַּחֲוֶה לָאֵשׁ לֹא אֶתֵּן עָלֶיךָ עֹנֶשׁ.

אָמַר לוֹ אַבְרָהָם:

אִם כֵּן אֶשְׁתַּחֲוֶה לַמַּיִם, שֶׁהֵם מְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ.

אָמַר לוֹ נִמְרוֹד: הִשְׁתַּחֲוֵה לַמַּיִם.

אָמַר אַבְרָהָם: אִם כֵּן אֶשְׁתַּחֲוֶה לֶעָנָן, שֶׁמִּן הָעֲנָנִים יוֹרְדִים הַמַּיִם.

אָמַר נִמְרוֹד: הִשְׁתַּחֲוֵה לֶעָנָן.

אָמַר אַבְרָהָם: אִם כֵּן אֶשְׁתַּחֲוֶה לָרוּחַ, שֶׁהוּא מְפַזֵּר אֶת הֶעָנָן.

אָמַר נִמְרוֹד: הִשְׁתַּחֲוֵה לָרוּחַ.

אָמַר אַבְרָהָם: אִם כֵּן אֶשְׁתַּחֲוֶה לָאָדָם, שֶׁהוּא חָזָק מִן הָרוּחַ.

אָמַר נִמְרוֹד: טוֹב הַדָּבָר, הִשְׁתַּחֲוֵה לִי שֶׁאֲנִי אָדָם.

אָמַר לוֹ אַבְרָהָם: אִם כֵּן אֶשְׁתַּחֲוֶה לַה׳ שֶׁהוּא יָצַר אֶת הָאָדָם.

כָּעַס נִמְרוֹד עַל אַבְרָהָם וְצִוָּה לִשְׂרוֹף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ. עָקְדוּ אוֹתוֹ בַּחֲבָלִים וְהִנִּיחוּ אוֹתוֹ עַל אֶבֶן, וְשָׂמוּ עֵצִים מִסָּבִיב וְהִצִּיתוּ בָּהֶם אֵשׁ. נִשְׂרְפוּ הַחֲבָלִים, אַךְ אַבְרָהָם לֹא נִשְׂרַף וְיָצָא מִן הָאֵשׁ שָׁלֵם בְּגוּפוֹ.

שָׁמַע הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים כִּי נִצַּל אַבְרָהָם

מִן הָאֵשׁ, בֹּאוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לוֹ, אָמַר לָהֶם אַבְרָהָם:

אַל תִּשְׁתַּחֲווּ לִי, הִשְׁתַּחֲווּ לַה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר בָּרָא אוֹתִי וְאֶתְכֶם וַאֲשֶׁר הִצִּיל אוֹתִי מִן הָאֵשׁ.

רֵאשִׁית חָכְמָה — יִרְאַת ה'

כְּתוֹב אֶת הַמִּלִּים הַחֲסֵרוֹת:

הַמַּיִם מְכַבִּים אֶת ....

מִן הָעֲנָנִים יוֹרֵד ....

הָרוּחַ מְפַזֵּר אֶת ....

ה' יָצַר אֶת ....

הַשֶּׁמֶשׁ יוֹצֵא בּ ....

הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקֵעַ בּ ....

אַבְרָהָם מְלַמֵּד דַּעַת

אַבְרָהָם גָּדַל וְהָיָה לְאִישׁ טוֹב מְאֹד. הוּא רִחֵם עַל עֲנִיִּים כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים.

הוּא הֶאֱכִיל כָּל רָעֵב, הִשְׁקָה כָּל צָמֵא וְלִמֵּד לִבְנֵי הָאָדָם כִּי יֵשׁ אֱלֹהִים בָּעוֹלָם.

אֵיךְ?

הוּא הָלַךְ לוֹ אֶל הַמִּדְבָּר וְנָטָה לוֹ אֹהֶל בַּדֶּרֶךְ. רָאָה בְּנֵי אָדָם עוֹבְרִים — בִּקֵּשׁ מֵהֶם לָבוֹא אֶל אָהֳלוֹ, וְנָתַן לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכוֹל וּמַיִם לִשְׁתּוֹת וּמָקוֹם לָנוּחַ, וְהוּא עוֹמֵד לְשָׁרֵת אוֹתָם.

אַחַר הַסְּעוּדָה הָיוּ הָאוֹרְחִים מְבָרְכִים אֶת אַבְרָהָם. אָמַר לָהֶם אַבְרָהָם:

לָמָּה תְּבָרְכוּ אוֹתִי? לֹא מִשֶּׁלִּי אֲכַלְתֶּם, כִּי אִם מִשֶּׁל ה׳, בָּרְכוּ אֶת ה׳.

ברכו את ה'...

וְאַבְרָהָם הִגִּיד לָהֶם כִּי יֵשׁ אֵל אֶחָד, הַזָּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וְנוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר.
שָׁמְעוּ הָאוֹרְחִים אֶת דִּבְרֵי אַבְרָהָם וּבֵרְכוּ:
בָּרוּךְ שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ.

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ
אֶת ה׳ אֱלֹהֶיךָ.

אֵיפֹה נָטָה לוֹ אַבְרָהָם אֹהֶל?
מַדּוּעַ נָטָה אֶת אָהֳלוֹ בַּמִּדְבָּר?
הֲיֵשׁ בַּמִּדְבָּר לֶחֶם וּמַיִם?
הֲטוֹב לָלֶכֶת בַּמִּדְבָּר?
מַדּוּעַ לֹא טוֹב לָלֶכֶת בַּמִּדְבָּר?
בַּמֶּה הֵיטִיב אַבְרָהָם לָעוֹבְרִים בַּמִּדְבָּר?
אֵיךְ לִמֵּד אוֹתָם לָדַעַת אֶת ה׳?

אַבְרָהָם אוֹהֵב שָׁלוֹם

וַה׳ אָמַר אֶל אַבְרָהָם:

לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן, וְאֶעֶשְׂךָ אוֹתְךָ לְגוֹי גָּדוֹל.

לָקַח אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן־אָחִיו, וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם, וַיֵּצֵא לָלֶכֶת לְאֶרֶץ כְּנָעַן.

וְאַבְרָהָם הָיָה אִישׁ עָשִׁיר. לְאַבְרָהָם הָיָה כֶּסֶף וְזָהָב וְצֹאן וּבָקָר וְאֹהָלִים, וְשָׁלֹשׁ מֵאוֹת וּשְׁמוֹנָה עָשָׂר נְעָרִים אֲשֶׁר רָעוּ אֶת צֹאנוֹ וּבְקָרוֹ.

וְגַם לְלוֹט בֶּן אָחִיו הָיָה צֹאן וּבָקָר וְאֹהָלִים.

וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחַד, כִּי הָיָה לָהֶם צֹאן וּבָקָר רַב מְאֹד. וְהָיָה רִיב בֵּין רוֹעֵי אַבְרָהָם וּבֵין רוֹעֵי לוֹט. אֵלֶּה אָמְרוּ: הַמִּרְעֶה הוּא לְצֹאנֵנוּ, וְאֵלֶּה אָמְרוּ: לֹא, כִּי לְצֹאנֵנוּ הוּא.

וְאַבְרָהָם אָהַב אֶת הַשָּׁלוֹם בְּכָל לִבּוֹ וְאָמַר אֶל לוֹט:

אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ, וּבֵין רוֹעַי וּבֵין רוֹעֶיךָ, כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ.

הֲלֹא כָל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ. הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי. אִם תֵּלֵךְ שְׂמֹאלָה אֵלֵךְ אֲנִי יְמִינָה, וְאִם הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה.

וְהֵם נִפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו. לוֹט בָּחַר לוֹ אֶת כִּכַּר הַיַּרְדֵּן אֵצֶל סְדוֹם, כִּי שָׁם הָיְתָה הָאָרֶץ כְּגַן ה׳, וְאַבְרָהָם הָלַךְ לְאֶרֶץ כְּנַעַן, וַיֵּשֶׁב בְּאֵלוֹנֵי מַמְרֵא, בְּחֶבְרוֹן.

אַלּוֹן מַמְרֵא בְּחֶבְרוֹן

אֱהַב אֶת הַשָּׁלוֹם וּשְׂנָא אֶת הַמַּחֲלֹקֶת.

מַדּוּעַ פָּרַץ רִיב בֵּין רוֹעֵי אַבְרָהָם וְרוֹעֵי לוֹט ?

מָה עָשָׂה אַבְרָהָם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה רִיב בֵּינוֹ וּבֵין לוֹט ?

אֵיזֶה מָקוֹם בָּחַר לוֹ לוֹט ?

מַדּוּעַ בָּחַר לוֹט אֶת כִּכַּר הַיַּרְדֵּן ?

מַדּוּעַ הָיְתָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר עַל יַד הַיַּרְדֵּן כְּגַן ה׳ ?

וּלְאָן הָלַךְ אַבְרָהָם ?

אַבְרָהָם עוֹשֶׂה צְדָקָה

בַּיָּמִים הָהֵם עָשָׂה אַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר מִלְחָמָה עִם מֶלֶךְ סְדוֹם. אַמְרָפֶל וְעוֹד שְׁלשָׁה

לַמִּלְחָמָה

מְלָכִים מֵרֵעָיו אָסְפוּ אֶת כָּל אַנְשֵׁי צְבָאָם וְהִתְנַפְּלוּ עַל סְדוֹם, וְלָקְחוּ אֶת כָּל הָרְכוּשׁ, אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הָעָם וְאֶת אָכְלָם, וְהָלְכוּ לָהֶם. וְגַם אֶת לוֹט וְאֶת רְכוּשׁוֹ לָקְחוּ.

וּפָלִיט אֶחָד, אֲשֶׁר בָּרַח מִן הַמִּלְחָמָה, בָּא אֶל אַבְרָהָם וְהִגִּיד לוֹ, כִּי לָקַח אַמְרָפֶל אֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת רְכוּשׁוֹ.

שָׁמַע אַבְרָהָם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָיָה לוֹ צַר מְאֹד עַל הַנָּשִׁים וְעַל הַיְלָדִים וְעַל בֶּן אָחִיו. אָסַף אַבְרָהָם אֶת נְעָרָיו, שְׁלשׁ מֵאוֹת וּשְׁמוֹנָה עָשָׂר, וְנָתַן לָהֶם חֲרָבוֹת וּרְמָחִים, וְרָדַף אַחַר אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים, וְהִשִּׂיג אוֹתָם בַּלַּיְלָה. אַבְרָהָם הִכָּה אֶת אַרְבַּעַת הַמְּלָכִים מַכָּה רַבָּה, וְהֵשִׁיב אֶת הָרְכוּשׁ וְאֶת הָעָם אֲשֶׁר לָקְחוּ מִסְּדוֹם, וְגַם אֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת רְכוּשׁוֹ הֵשִׁיב.

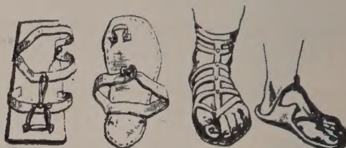
וּמֶלֶךְ סְדוֹם שָׁמַע אֶת הַדָּבָר, וַיֵּצֵא לִקְרַאת אַבְרָהָם וְאָמַר לוֹ:

אָנָּא אֲדוֹנִי, רַחֵם נָא עָלַי! תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ, וְהָרְכוּשׁ קַח לָךְ!

עָנָה לוֹ אַבְרָהָם וְאָמַר:

לֹא לְמַעַן הַכֶּסֶף וְהָרְכוּשׁ יָצָאתִי לַמִּלְחָמָה, כִּי אִם לְהַצִּיל אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים, לְמַעַן לֹא יִהְיוּ לַעֲבָדִים לַמְּלָכִים הָרָעִים הָהֵם. וַאֲנִי

לֹא אֶקַּח מִמְּךָ מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ נַעַל, וְלֹא תֹאמַר: אֲנִי הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת אַבְרָהָם. קַח לְךָ גַּם אֶת הָרְכוּשׁ וְגַם אֶת הַנֶּפֶשׁ.

נַעַל וּשְׂרוֹךְ נַעַל

אָז יָדְעוּ כָּל אַנְשֵׁי הָאָרֶץ כִּי אַבְרָהָם צַדִּיק הוּא וְעוֹשֶׂה חֶסֶד.

עֲשֹׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט—נִבְחָר לַה' מִזָּבַח

עַל מִי הִתְנַפֵּל הַמֶּלֶךְ אַמְרָפֶל?

כַּמָּה מְלָכִים הָלְכוּ עִם אַמְרָפֶל?

מַה לָּקְחוּ מִמֶּלֶךְ סְדוֹם?

מִי הִגִּיד לְאַבְרָהָם כִּי לָקְחוּ אֶת לוֹט בַּמִּלְחָמָה?

הַהִצִּיל אַבְרָהָם אֶת לוֹט?

אֶת מִי עוֹד הִצִּיל אַבְרָהָם?

לְמִי הֵשִׁיב אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הָעָם מִסְּדוֹם?

הֲלָקַח מִן הָרְכוּשׁ לְעַצְמוֹ?

מַדּוּעַ לֹא לָקַח מְאוּמָה?

הַבְטָחַת ה׳

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אָמַר ה׳ אֶל אַבְרָהָם בַּחֲלוֹם:

אַל תִּירָא אַבְרָהָם מִפְּנֵי הַמְּלָכִים, אִישׁ צַדִּיק אַתָּה וְאֶתֵּן לְךָ שָׂכָר רָב.

אָמַר אַבְרָהָם: ה׳, מַה תִּתֵּן לִי וְלִי אֵין בָּנִים.

אָמַר ה׳ אֶל אַבְרָהָם:

הַבֵּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפוֹר הַכּוֹכָבִים, הֲתוּכַל לִסְפּוֹר אוֹתָם? כֹּה יִהְיֶה מִסְפַּר בָּנֶיךָ.

וְאֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת, אֶרֶץ כְּנַעַן, אֶתֵּן לְךָ וּלְבָנֶיךָ לְעוֹלָם.

מָה הִבְטִיחַ ה׳ אֶת אַבְרָהָם?

הֶהָיָה אַבְרָהָם מְרוּצֶה מֵהַבְטָחַת ה׳?

מַדּוּעַ לֹא הָיָה מְרוּצֶה?

מָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִבְטִיחַ ה׳ לָתֵת לִבְנֵי אַבְרָהָם?

מַה קּוֹרְאִים לְאֶרֶץ כְּנַעַן בִּזְמַנֵּנוּ?

כַּמָּה עִבְרִים יֵשׁ בִּזְמַנֵּנוּ בָּעוֹלָם?

א.גזו-אריה

הבט נא השמימה...

ה׳ מְנַסֶּה אֶת אַבְרָהָם

בֶּן מֵאָה שָׁנָה הָיָה אַבְרָהָם כַּאֲשֶׁר יָלְדָה אִשְׁתּוֹ שָׂרָה בֵּן.

קָרָא אַבְרָהָם שֵׁם בְּנוֹ יִצְחָק.

וְאַבְרָהָם שָׂמַח מְאֹד בִּבְנוֹ וְעָשָׂה מִשְׁתֶּה גָּדוֹל. בָּאוּ כָּל הַגְּדוֹלִים וְהַנִּכְבָּדִים, וְגַם שְׁנֵי הַחֲכָמִים שֵׁם וְעֵבֶר, אֶל הַמִּשְׁתֶּה, וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ וְשָׂמְחוּ.

וְאַבְרָהָם אָהַב אֶת יִצְחָק בְּנוֹ אַהֲבָה רַבָּה.

נִסָּה ה׳ אֶת אַבְרָהָם וְאָמַר אֵלָיו:

קַח נָא אֶת בִּנְךָ, אֶת יְחִידְךָ, אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אֶת יִצְחָק, וְלֵךְ לְךָ אֶל הַר הַמּוֹרִיָּה, וְהַעֲלֵה אוֹתוֹ לְעוֹלָה.

וְלֹא רָצָה אַבְרָהָם לְצַעֵר אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמַר לָהּ:

בְּנֵנוּ יִצְחָק גָּדַל, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ עוֹד לַעֲבוֹד אֶת ה׳, אֵלֵךְ וְאָבִיא אוֹתוֹ אֶל שֵׁם וְעֵבֶר, וְשָׁם יִלְמַד לָדַעַת לְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲבוֹד אֶת ה׳.

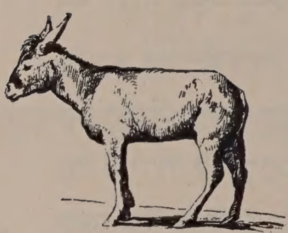
אָמְרָה שָׂרָה: עֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, אַךְ אַל תִּקַּח אוֹתוֹ מִמֶּנִּי לְיָמִים רַבִּים, כִּי אוֹהֶבֶת אֲנִי אֶת הַנַּעַר מְאֹד.

וּבַבֹּקֶר הַשְׁכֵּם קָמָה שָׂרָה וְנָתְנָה לְיִצְחָק צֵידָה לַדֶּרֶךְ, וְאָמְרָה אֶל אַבְרָהָם:

שְׁמוֹר אֶת הַיֶּלֶד, אִם יִרְעַב – תִּתֵּן לוֹ לֶחֶם לֶאֱכוֹל, וְאִם יִצְמָא – תִּתֵּן לוֹ מַיִם לִשְׁתּוֹת, אַל יֵלֵךְ בְּרַגְלָיו, וְאַל יֵשֵׁב בַּשֶּׁמֶשׁ, שְׁמוֹר אוֹתוֹ, אַבְרָהָם.

וְשָׂרָה בָּכְתָה בְּכִי גָדוֹל.

לָקַח אַבְרָהָם אֶת חֲמוֹרוֹ, וְאֵשׁ וּמַאֲכֶלֶת, וְעֵצִים, וְהָלַךְ עִם בְּנוֹ יִצְחָק אֶל הַר הַמּוֹרִיָּה.

חֲמוֹר

מַאֲכֶלֶת

הַר הַמּוֹרִיָּה

בֶּן כַּמָּה הָיָה אַבְרָהָם בְּהִוָּלֵד יִצְחָק בְּנוֹ?

מָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר קָרָא אַבְרָהָם לִבְנוֹ?

מִי בָּא אֶל הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה אַבְרָהָם?

מֶה הָיָה שֵׁם שְׁנֵי הַחֲכָמִים?

מַה צִּוָּה ה׳ לְאַבְרָהָם לַעֲשׂוֹת?

לָמָּה צִוָּה אוֹתוֹ ה׳ לְהַעֲלוֹת אֶת יִצְחָק לְעוֹלָה?

הֶחָפֵץ ה׳ בְּעוֹלוֹת?

הֲסִפֵּר אַבְרָהָם לְאִשְׁתּוֹ אֶת אֲשֶׁר הִגִּיד לוֹ ה׳?

מַדּוּעַ לֹא סִפֵּר לְשָׂרָה אֶת אֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ ה׳?

לְאָן צִוָּה ה׳ אֶת אַבְרָהָם לָלֶכֶת?

עֲקֵדַת יִצְחָק

וְאַבְרָהָם וְיִצְחָק הָלְכוּ בַּדֶּרֶךְ.

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי רָאָה אַבְרָהָם אֶת הַמָּקוֹם מֵרָחוֹק.

לָקַח אַבְרָהָם אֶת הָעֵצִים וְשָׂם עַל יִצְחָק בְּנוֹ, וּבְיָדוֹ לָקַח אֶת הָאֵשׁ וְאֶת הַמַּאֲכֶלֶת, וְהָלְכוּ שְׁנֵיהֶם יָחַד.

אָמַר יִצְחָק אֶל אַבְרָהָם אָבִיו:

אָבִי, הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים, וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעוֹלָה?

אָמַר לוֹ אָבִיו:

ה' חָפֵץ בְּךָ, בְּנִי.

חָרַד יִצְחָק וְאָמַר:

וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו...

אֲנִי נוֹתֵן אֶת נַפְשִׁי לַה׳, אַךְ צַר לִי עַל אִמִּי הַחֲבִיבָה וְצַר לִי עָלֶיךָ, אָבִי.

וְהֵם בָּאוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים, וְאַבְרָהָם בָּנָה שָׁם מִזְבֵּחַ, וְשָׂם עָלָיו אֶת הָעֵצִים, וְעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְשָׂם אוֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ, מִמַּעַל לָעֵצִים.

בָּכָה אַבְרָהָם וְדִמְעוֹתָיו נָפְלוּ עַל יִצְחָק בְּנוֹ.

לָקַח אַבְרָהָם אֶת הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחוֹט אֶת בְּנוֹ, וְקָרָא בְּקוֹל גָּדוֹל:

ה׳ אֱלֹהִים!

וְהִנֵּה שָׁמַע קוֹל קוֹרֵא מִן הַשָּׁמַיִם:

אַבְרָהָם, אַבְרָהָם, אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה, עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה!

וְאַבְרָהָם רָאָה אַיִל אֶחָד נֶאֱחַז בְּקַרְנָיו

בַּסְּבַךְ. לָקַח אַבְרָהָם אֶת הָאַיִל וְהֶעֱלָה אוֹתוֹ לְעוֹלָה, תַּחַת בְּנוֹ.

וְאָהַבְתָּ אֵת ה׳ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ
וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדֶךָ.

אֵיךְ נוֹדַע לְיִצְחָק כִּי אָבִיו אוֹמֵר לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ לְעוֹלָה?

הַהִסְכִּים יִצְחָק לָזֶה? מַדּוּעַ הִסְכִּים?

בַּמֶּה עָקַד אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק?

מִמַּה בָּנָה אַבְרָהָם אֶת הַמִּזְבֵּחַ?

מַה שָּׂם עַל הַמִּזְבֵּחַ?

הַהֶעֱלָה אַבְרָהָם אֶת בְּנוֹ לְעוֹלָה? מַדּוּעַ לֹא?

וְאֶת מַה הֶעֱלָה אַבְרָהָם תַּחַת בְּנוֹ?

אֵיפֹה מָצָא אֶת הָאַיִל?

עֲקֵדַת יִצְחָק

עַל הַר הַמּוֹרִיָּה, עַל הַר הַמּוֹרִיָּה,
שָׁם יַעֲמֹד אִישׁ זָקֵן וָשָׂב;
מַאֲכֶלֶת בְּיָדוֹ וּדְבַר אֵל עִמָּדוֹ:
קוּם שְׁחָט נָא אֶת בִּנְךָ, הָאָב!

שְׁחַט יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעַ — אַל תִּשְׁאַל: מַדּוּעַ?
כֹּה צִוָּה אֵל עֶלְיוֹן, — קוּם שְׁחָט!
הָעֵצִים עֲרוּכִים וּלְשׁוֹנוֹת אֵשׁ שְׁלוּחִים
אַף מוּשָׁט הַצַּוָּאר הַקָּט.

חִישׁ הֵרִים יְמִינוֹ וַיְבָרֶךְ סַכִּינוֹ
וַיֵּצֵאת בְּעֵינָיו זִיק אֵשׁ:
כֵּן, אֵל, נָכוֹן אָנִי, קַבֵּל נָא קָרְבָּנִי,
בֵּן אֶחָד, רַק אֶחָד, לִי יֵשׁ.

וּפִתְאֹם — קוֹל סַעַר: „אַל תִּגַּע בַּנַּעַר!"
— קוֹל קוֹרֵא מִמָּרוֹם, קוֹל עָז —
„אֶת יָדְךָ אַל תִּשָּׂא, אֵל עֶלְיוֹן רַק נִסָּה
אֶת לִבְּךָ הַטָּהוֹר מִפָּז"

וַיֵּרֶף זְקַן יָמִים, לְקוֹל מַלְאַךְ רָמִים
וְדוּמָם לוֹ עָמַד וְסָח:
„אֵל, בְּנִי לֹא רָצִיתָ, אַךְ אוֹתִי נִסִּיתָ —
לְבָבִי לְעוֹלָה נָא קָח!"...

הִלֵּל בַּבְלִי.

הָאַיִל שֶׁנֶּאֱחַז בַּסְּבָךְ

אַבְרָהָם אָבִינוּ

מֵאוּר כַּשְׂדִּים, בְּאֶרֶץ בָּבֶל, יָצָא אַבְרָהָם וְנָסַע, הָלֹךְ וְנָסוֹעַ אֶל אֲרַם נַהֲרַיִם, וּמִשָּׁם לְאֶרֶץ כְּנָעַן.

שָׁם קָרְאוּ לְאַבְרָהָם וּלְבָנָיו בְּשֵׁם עִבְרִים, כִּי מֵעֵבֶר הַנָּהָר, נְהַר פְּרָת, בָּאוּ.

וּבַיָּמִים הָהֵם הָיוּ בְּנֵי הָאָדָם עוֹבְדֵי אֱלִילִים. הֵם רָאוּ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ כִּי מֵאִיר הוּא לָאָרֶץ וְאָמְרוּ כִּי אֱלֹהִים הוּא, רָאוּ אֶת הַיָּרֵחַ וְהוּא זוֹרֵחַ וְחָשְׁבוּ כִּי גַם הוּא אֱלֹהִים.

הֵם עָשׂוּ לָהֶם פְּסִילִים מֵעֵץ וּמֵאֶבֶן וְהִתְפַּלְּלוּ אֲלֵיהֶם, וְהִקְרִיבוּ לָהֶם קָרְבָּנוֹת, לְמַעַן יְרַחֲמוּ עֲלֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ עֲלֵיהֶם מִכָּל רָע.

אַבְרָהָם הָיָה הָאֶחָד אֲשֶׁר לֹא הֶאֱמִין בַּפְּסִילִים וְהִכִּיר אֶת ה׳, בּוֹרֵא הָעוֹלָם, שֶׁאֵין

לוֹ גּוּף וְאֵין לוֹ דְּמוּת הַגּוּף, וְלִמֵּד אֶת בְּנֵי הָאָדָם לָדַעַת אֶת ה׳.

אַבְרָהָם הָיָה אֲבִי הָעָם הָעִבְרִי, וְלָכֵן אָנוּ קוֹרְאִים לוֹ: אַבְרָהָם אָבִינוּ.

ה׳ הִבְטִיחַ אֶת אַבְרָהָם לָתֵת לוֹ וּלְבָנָיו אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן, הִיא הָאָרֶץ הַנִּקְרֵאת הַיּוֹם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

מֵאַיִן בָּא אַבְרָהָם לְאֶרֶץ כְּנַעַן?

בַּמֶּה הָיָה שׁוֹנֶה מִשְּׁאָר בְּנֵי זְמַנּוֹ?

מֶה הָיוּ מִדּוֹתָיו הַטּוֹבוֹת?

מַדּוּעַ אָנוּ נִקְרָאִים עִבְרִים?

מַה שֵּׁם אֶרֶץ כְּנַעַן בִּזְמַנֵּנוּ?

יִצְחָק לוֹקֵחַ אִשָּׁה

שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה הָיוּ מֵאָה וְעֶשְׂרִים וָשֶׁבַע. וְשָׂרָה מֵתָה בְּחֶבְרוֹן, בְּאֶרֶץ כְּנָעַן. קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי חֵת אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, וְקָבַר שָׁם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ.

מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה

וְאַבְרָהָם זָקֵן מְאֹד. חָפֵץ אַבְרָהָם כִּי בְנוֹ יִצְחָק יִקַּח לוֹ אִשָּׁה. קָרָא אַבְרָהָם לֶאֱלִיעֶזֶר עַבְדּוֹ וְאָמַר לוֹ:

לֵךְ אֶל אַרְצִי, וְאֶל מוֹלַדְתִּי, וְקַח אִשָּׁה מִשָּׁם לִבְנִי לְיִצְחָק, כִּי בְּנוֹת כְּנַעַן רָעוֹת בְּעֵינָי.

לָקַח הָעֶבֶד עֲשָׂרָה גְמַלִּים וְהָלַךְ אֶל אֲרַם נַהֲרַיִם, אֶל הָעִיר נָחוֹר.

אִישׁ עַל גָּמָל

לִפְנוֹת עֶרֶב בָּא אֱלִיעֶזֶר אֶל הַבְּאֵר אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר, עֵת אֲשֶׁר בְּנוֹת הָעִיר יוֹצְאוֹת לִשְׁאוֹב מָיִם.

אָמַר אֱלִיעֶזֶר: הַנַּעֲרָה אֲשֶׁר אֹמַר אֵלֶיהָ, הַטִּי נָא כַּדֵּךְ וְאֶשְׁתֶּה, וְהִיא תֹאמַר: שְׁתֵה, וְגַם גְּמַלֶּיךָ אַשְׁקֶה,—הִיא תְהִי אִשָּׁה לְיִצְחָק.

כַּד

וְהִנֵּה רִבְקָה, נַעֲרָה יָפָה, יוֹצֵאת וְכַדָּהּ עַל שִׁכְמָהּ. וְהַנַּעֲרָה מִלְאָה כַדָּהּ. רָץ אֱלִיעֶזֶר לִקְרָאתָהּ וְאָמַר לָהּ:

הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם מִכַּדֵּךְ.

אָמְרָה הַנַּעֲרָה:

שְׁתֵה, אֲדוֹנִי—וְהוֹרִידָה כַדָּהּ עַל יָדָהּ וְהִשְׁקְתָה אוֹתוֹ. וְאַחֲרֵי כֵן אָמְרָה: גַּם לִגְמַלֶּיךָ

אֶשְׁאָב, וְרָצָה אֶל הַבְּאֵר וְשָׁאֲבָה מַיִם לְכָל גְּמַלָּיו.

וֶאֱלִיעֶזֶר שָׁאַל אֶת רִבְקָה: בַּת מִי אָתְּ? אָמְרָה רִבְקָה: בַּת בְּתוּאֵל.

וּבְתוּאֵל הָיָה מִמִּשְׁפַּחַת אַבְרָהָם. אָז שָׂמַח אֱלִיעֶזֶר מְאֹד, וְנָתַן לְרִבְקָה נֶזֶם זָהָב וּשְׁנֵי צְמִידִים, וְהָלַךְ עִמָּהּ לְבֵית אָבִיהָ. סִפֵּר אֱלִיעֶזֶר לִבְתוּאֵל כִּי בָא לָקַחַת אִשָּׁה לְיִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם וְכִי רִבְקָה מָצְאָה חֵן בְּעֵינָיו. שָׁאַל בְּתוּאֵל אֶת רִבְקָה: הֲתֵלְכִי עִם הָאִישׁ הַזֶּה? אָמְרָה רִבְקָה: אֵלֵךְ. לָקַח הָעֶבֶד אֶת רִבְקָה וְהֵבִיא אוֹתָהּ אֶל יִצְחָק.

וְיִצְחָק לָקַח אֶת רִבְקָה לְאִשָּׁה וְאָהַב אוֹתָהּ.

אִשָּׁה וּנְזָמִים

אֵיפֹה מֵתָה שָׂרָה?

כַּמָּה הָיוּ יְמֵי חַיֶּיהָ?

אֵיפֹה קָבַר אוֹתָהּ אַבְרָהָם?

לָמָּה שָׁלַח אַבְרָהָם אֶת אֱלִיעֶזֶר לַאֲרַם נַהֲרַיִם?

מַדּוּעַ לֹא חָפֵץ כִּי יִקַּח לוֹ יִצְחָק אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן?

בְּמִי בָּחַר אֱלִיעֶזֶר?

מַדּוּעַ בָּחַר בְּרִבְקָה?

מָה הָאוֹת כִּי רִבְקָה הָיְתָה טוֹבַת לֵב?

בְּאֵר

יַעֲקֹב אָבִינוּ

וְרִבְקָה יָלְדָה לְיִצְחָק שְׁנֵי בָנִים, אֶת עֵשָׂו וְאֶת יַעֲקֹב.

גָּדְלוּ הַנְּעָרִים וְהָיָה עֵשָׂו אִישׁ צַיִד וְאוֹהֵב מִלְחָמָה וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, יוֹשֵׁב אֹהֶל וְאוֹהֵב שָׁלוֹם.

קָרָא יִצְחָק לְיַעֲקֹב וְאָמַר לוֹ:

לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנַעַן, קוּם לֵךְ לַאֲרָם וְקַח לְךָ אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן, אֲחִי אִמֶּךָ.

שָׁמַע יַעֲקֹב אֶל אָבִיו וְאֶל אִמּוֹ וְהָלַךְ לַאֲרָם.

בָּא יַעֲקֹב אֶל בְּאֵר בַּשָּׂדֶה, וְרָאָה רוֹעִים וְעֶדְרֵיהֶם. שָׁאַל יַעֲקֹב אֶת הָרוֹעִים:

הַיְדַעְתֶּם אֶת לָבָן?

אָמְרוּ הָרוֹעִים: יָדָעְנוּ.

הֲשָׁלוֹם לוֹ?— שָׁאַל יַעֲקֹב.

אָמְרוּ הָרוֹעִים: שָׁלוֹם.

וְהִנֵּה רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם הַצֹּאן, אֲשֶׁר לְאָבִיהָ, כִּי רוֹעָה הִיא.

וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת תֹּאַר וִיפַת מַרְאֶה.

אָמַר יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי בֶּן רִבְקָה הוּא, וְנָשַׁק לָהּ וּבָא אֶל בֵּית אָבִיהָ, וְרָעָה אֶת צֹאנוֹ.

וְיַעֲקֹב אָהַב אֶת רָחֵל וְאָמַר אֶל אָבִיהָ: אֶעֱבוֹד אוֹתְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל, בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה.

אָמַר לָבָן: שֵׁב עִמָּדִי וְאֶתֵּן לְךָ אֶת בִּתִּי.

כַּעֲבוֹר שֶׁבַע שָׁנִים אָמַר יַעֲקֹב אֶל לָבָן: הָבָה אֶת אִשְׁתִּי.

אָסַף לָבָן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וְעָשָׂה מִשְׁתֶּה, אַךְ לֹא נָתַן לוֹ אֶת רָחֵל, כִּי אִם אֶת לֵאָה בִּתּוֹ הַבְּכִירָה.

אָמַר יַעֲקֹב אֶל לָבָן:

מַה זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי, הֲלֹא בְּרָחֵל עָבַדְתִּי עִמְּךָ, לָמָּה רִמִּיתָ אוֹתִי?

אָמַר לָבָן:

אֵין עוֹשִׂים כֵּן בִּמְקוֹמֵנוּ, לָתֵת הַצְּעִירָה לִפְנֵי הַבְּכִירָה.

אֲנִי אֶתֵּן לְךָ גַּם אֶת רָחֵל אִם תַּעֲבוֹד עוֹד שֶׁבַע שָׁנִים אֲחֵרוֹת.

עָשָׂה יַעֲקֹב כֵּן וְלָקַח גַּם אֶת רָחֵל לְאִשָּׁה.

וְיַעֲקֹב אָהַב אֶת רָחֵל מְאֹד.

שִׁעוּר מִלּוּאִים: עֵשָׂו הָיָה אִישׁ צַיִד וְאוֹהֵב מִלְחָמָה וְיַעֲקֹב....

יַעֲקֹב בָּא אֶל בְּאֵר בַּשָּׂדֶה וְרָאָה ....

יַעֲקֹב אָמַר אֶל לָבָן: אֶעֱבוֹד אוֹתְךָ.........

שָׁנִים בְּרָחֵל.

לָבָן לֹא נָתַן לְיַעֲקֹב אֶת רָחֵל, כִּי אִם .....

רָחֵל הָיְתָה בִּתּוֹ הַצְּעִירָה שֶׁל לָבָן וְלֵאָה.....

יַעֲקֹב וּבָנָיו

לֵאָה יָלְדָה לְיַעֲקֹב שִׁשָּׁה בָּנִים, וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם: רְאוּבֵן, שִׁמְעוֹן, לֵוִי, יְהוּדָה, יִשָּׂכָר, זְבוּלוּן, וּבַת אַחַת וּשְׁמָהּ דִּינָה.

וְזִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה יָלְדָה לְיַעֲקֹב אֶת גָּד וְאֶת אָשֵׁר.

הִצְטַעֲרָה רָחֵל מְאֹד, כִּי לֹא הָיוּ לָהּ בָּנִים, וְנָתְנָה לְיַעֲקֹב אֶת בִּלְהָה שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה, וְיָלְדָה בִלְהָה שְׁנֵי בָנִים, אֶת דָּן וְאֶת נַפְתָּלִי.

וְרָחֵל הִתְפַּלְּלָה לַה׳ כִּי יִתֵּן גַּם לָהּ בָּנִים. שָׁמַע ה׳ לִתְפִלָּתָהּ וְיָלְדָה בֵּן, וְקָרְאָה שְׁמוֹ יוֹסֵף, כִּי אָמְרָה: יוֹסֵף לִי ה׳ בֵּן אַחֵר.

וַה׳ נִרְאָה אֶל יַעֲקֹב וְאָמַר לוֹ:

קוּם צֵא מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל אֶרֶץ מוֹלַדְתֶּךָ.

קָם יַעֲקֹב וְלָקַח אֶת נָשָׁיו וְאֶת בָּנָיו וְאֶת

כָּל רְכוּשׁוֹ וְהָלַךְ אֶל יִצְחָק אָבִיו, לְאֶרֶץ כְּנָעַן.

וְכַאֲשֶׁר הָלַךְ בַּדֶּרֶךְ אֶל בֵּית לֶחֶם יָלְדָה רָחֵל בֵּן, וְנַפְשָׁהּ יָצְאָה וָמֵתָה.

קָרָא יַעֲקֹב אֶת שֵׁם הַבֵּן בִּנְיָמִין.

וְאֶת רָחֵל אִשְׁתּוֹ קָבַר בַּדֶּרֶךְ לְבֵית לֶחֶם, וְהִצִּיב מַצֵּבָה עַל קְבוּרָתָהּ, הִיא מַצֶּבֶת קֶבֶר רָחֵל, עַד הַיּוֹם.

ה' קָרָא לְיַעֲקֹב בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל וְלָכֵן קוֹרְאִים לְעַם הָעִבְרִים גַּם

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

קֶבֶר רָחֵל

שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל

מִבְּנֵי יַעֲקֹב יָצְאוּ שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים,
וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם:

1 רְאוּבֵן	7 דָּן
2 שִׁמְעוֹן	8 נַפְתָּלִי
3 לֵוִי	9 גָּד
4 יְהוּדָה	10 אָשֵׁר
5 יִשָּׂכָר	11 יוֹסֵף
6 זְבוּלֻן	12 בִּנְיָמִין.

יוֹסֵף בַּעַל הַחֲלוֹמוֹת

יַעֲקֹב יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.

וְיוֹסֵף הָיָה אָז בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, רוֹעֶה צֹאן עִם אֶחָיו.

אָהַב יַעֲקֹב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בָּנָיו, כִּי בֶּן זְקוּנִים הָיָה לוֹ, וְעָשָׂה לוֹ כְּתֹנֶת פַּסִּים.

שִׂמְלַת פַּסִּים

רָאוּ אֶחָיו, כִּי אוֹתוֹ אָהַב אֲבִיהֶם מִכֻּלָּם, וְשָׂנְאוּ אוֹתוֹ.

לַיְלָה אֶחָד חָלַם יוֹסֵף חֲלוֹם. בָּא אֶל אֶחָיו וְסִפֵּר לָהֶם:

שִׁמְעוּ נָא אֶת הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלָמְתִּי. רָאִיתִי וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים בְּתוֹךְ הַשָּׂדֶה, וְהִנֵּה קָמָה אֲלֻמָּתִי וְעָמְדָה, וַאֲלֻמּוֹתֵיכֶם הִשְׁתַּחֲווּ לַאֲלֻמָּתִי.

אָמְרוּ לוֹ אֶחָיו: אַתָּה רוֹצֶה לִמְלוֹךְ עָלֵינוּ, לָכֵן אַתָּה חוֹלֵם כִּי אֲלֻמּוֹתֵינוּ הִשְׁתַּחֲווּ לַאֲלֻמָּתֶךָ.

מִן הַיּוֹם הַהוּא שָׂנְאוּ אוֹתוֹ הָאַחִים עוֹד יוֹתֵר.

אֲלֻמּוֹת

בַּמֶּה עָסַק יוֹסֵף?

מַדּוּעַ אָהַב אוֹתוֹ אָבִיו מִכָּל בָּנָיו?

הֶהָיְתָה אִמּוֹ עוֹד בַּחַיִּים?

מַדּוּעַ עָשָׂה לוֹ אָבִיו כְּתֹנֶת פַּסִּים?

מַדּוּעַ שָׂנְאוּ אוֹתוֹ הָאַחִים?

מְכִירַת יוֹסֵף

אֲחֵי יוֹסֵף הָלְכוּ לִרְעוֹת אֶת צֹאן אֲבִיהֶם בִּשְׁכֶם וְלֹא שָׁבוּ. אָמַר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף: לֵךְ נָא וּרְאֵה אֶת שְׁלוֹם אַחֶיךָ וּשְׁלוֹם הַצֹּאן.

הָלַךְ יוֹסֵף שְׁכֶמָה.

רָאוּ אוֹתוֹ הָאַחִים מֵרָחוֹק, וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו: הִנֵּה בַּעַל הַחֲלוֹמוֹת בָּא, וְעַתָּה נַשְׁלִיךְ אוֹתוֹ אֶל הַבּוֹר וְנִרְאֶה מַה יִּהְיוּ חֲלוֹמוֹתָיו. וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאַל אוֹתָנוּ אָבִינוּ אַיֵּה יוֹסֵף, נֹאמַר לוֹ: חַיָּה רָעָה אֲכָלָה אוֹתוֹ.

בָּא יוֹסֵף, הִפְשִׁיטוּ אוֹתוֹ אֶחָיו אֶת כֻּתָּנְתּוֹ, אֶת כְּתֹנֶת הַפַּסִּים, וְהִשְׁלִיכוּ אוֹתוֹ אֶל הַבּוֹר,

אוֹרְחָה

בָּעֵת הַהִיא עָבְרָה שָׁם אֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים. הֵם רָכְבוּ עַל גְּמַלִּים. הַיִּשְׁמְעֵאלִים הָלְכוּ אֶל מִצְרַיִם לִמְכּוֹר שָׁם סְחוֹרָה. אָמַר יְהוּדָה אֶל אֶחָיו: אִם יֵשֵׁב יוֹסֵף בַּבּוֹר יָמוּת שָׁם בָּרָעָב וּבַצָּמָא, נִמְכּוֹר אוֹתוֹ לַיִּשְׁמְעֵאלִים וְלֹא יָמוּת, כִּי אָחִינוּ הוּא.

שָׁמְעוּ הָאַחִים אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וּמָשְׁכוּ וְהוֹצִיאוּ אֶת יוֹסֵף מִן הַבּוֹר, וּמָכְרוּ אוֹתוֹ לַיִּשְׁמְעֵאלִים בְּעֶשְׂרִים כָּסֶף.

וְאֶת כְּתֹנֶת יוֹסֵף לָקְחוּ וְטָבְלוּ בְּדָם וְהֵבִיאוּ אוֹתָהּ אֶל אֲבִיהֶם וְאָמְרוּ:

זֹאת מָצָאנוּ, הַכֶּר נָא, הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִיא אִם לֹא?

הִכִּיר יַעֲקֹב אֶת הַכְּתֹנֶת וְאָמַר:

זֹאת הִיא כְּתֹנֶת בְּנִי,
חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ.

קָרַע יַעֲקֹב אֶת בְּגָדָיו וְלָבַשׁ שַׂק, וּבָכָה עַל בְּנוֹ יָמִים רַבִּים.

שַׂק

לְאָן הָלְכוּ אֲחֵי יוֹסֵף?

לָמָּה הָלְכוּ אֶל שְׁכֶם?

לָמָּה שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת יוֹסֵף אֶל שְׁכֶם?

מֶה עָשׂוּ הָאַחִים לְיוֹסֵף?

הַאִם לֹא רִחֲמוּ הָאַחִים עַל יוֹסֵף כְּלָל?

וּמֶה עָשׂוּ לְמַעַן לֹא יָמוּת?

לְאָן הָלְכוּ הַיִּשְׁמְעֵאלִים?

לָמָּה קָנוּ אוֹתוֹ הַיִּשְׁמְעֵאלִים?

כַּמָּה שִׁלְּמוּ לָאַחִים?

יוֹסֵף בְּבֵית פּוֹטִיפַר

הַיִּשְׁמְעֵאלִים הֵבִיאוּ אֶת יוֹסֵף אֶל מִצְרַיִם, לִמְכּוֹר אוֹתוֹ לְעֶבֶד. רָאָה אוֹתוֹ פּוֹטִיפַר, שַׂר פַּרְעֹה, וְקָנָה אוֹתוֹ מִיַּד הַיִּשְׁמְעֵאלִים. הָיָה יוֹסֵף מְשָׁרֵת אֶת פּוֹטִיפַר, וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הִצְלִיחַ.

רָאָה פּוֹטִיפַר כִּי יוֹסֵף אִישׁ מַצְלִיחַ הוּא וְהִפְקִיד אוֹתוֹ עַל בֵּיתוֹ וְנָתַן בְּיָדוֹ כָּל אֲשֶׁר לוֹ.

וְיוֹסֵף הָיָה יָפֶה מְאֹד, וּמָצָא חֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאָיו.

וּלְפוֹטִיפַר הָיְתָה אִשָּׁה וּשְׁמָהּ זְלִיכָה. חָפְצָה זְלִיכָה לְהַרְאוֹת אֶת יוֹסֵף הַיָּפֶה לְכָל הַשָּׂרוֹת, וּבִקְשָׁה מֵהֶן לָבוֹא אֶל בֵּיתָהּ. נֶאֶסְפוּ הַשָּׂרוֹת אֶל בֵּית פּוֹטִיפַר וּזְלִיכָה הִגִּישָׁה לָהֶן

תַּפּוּחֵי־זָהָב וְסַכִּינִים לִקְלוֹף בָּהֶן אֶת תַּפּוּחֵי הַזָּהָב, וְיוֹסֵף עֹמֵד לְשָׁרֵת אוֹתָן.

יָשְׁבוּ הַנָּשִׁים הַמִּצְרִיּוֹת, כָּל אַחַת סַכִּינָהּ בְּיָדָהּ הָאַחַת וְתַפּוּחַ הַזָּהָב בְּיָדָהּ הַשְּׁנִיָּה. רָאוּ אֶת יוֹסֵף וְהִתְפַּלְּאוּ לְיָפְיוֹ וְלֹא יָכְלוּ לְהָסִיר עַיִן מִמֶּנּוּ, וְחָתְכוּ יְדֵיהֶן בַּסַּכִּינִים — וְלֹא הִרְגִּישׁוּ.

לְאָן הֵבִיאוּ הַיִּשְׁמְעֵאלִים אֶת יוֹסֵף?

מִי קָנָה אוֹתוֹ?

מֶה עָשָׂה יוֹסֵף בְּבֵית פּוֹטִיפַר?

הֲמָצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינֵי פּוֹטִיפַר?

מַדּוּעַ?

נָשִׁים מִצְרִיּוֹת

יוֹסֵף פּוֹתֵר חֲלוֹמוֹת

יוֹם אֶחָד כָּעֲסָה זְלִיכָה עַל יוֹסֵף, אָז בָּאָה אֶל פּוֹטִיפַר וְאָמְרָה לוֹ: הָעֶבֶד הָעִבְרִי הַזֶּה רָשָׁע הוּא וְדִבֵּר עַל לִבִּי לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה. כָּעַס פּוֹטִיפַר עַל יוֹסֵף וְנָתַן אוֹתוֹ אֶל בֵּית הַסֹּהַר.

בַּיָּמִים הָהֵם חָטְאוּ שַׂר הָאוֹפִים וְשַׂר הַמַּשְׁקִים לְפַרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם. נָתַן אֹתָם פַּרְעֹה לְבֵית הַסֹּהַר, אֲשֶׁר יוֹסֵף הָיָה שָׁם. וְיוֹסֵף הָיָה מְשָׁרֵת אוֹתָם.

בֹּקֶר אֶחָד קָמוּ שַׂר הָאוֹפִים וְשַׂר הַמַּשְׁקִים מִשְּׁנָתָם עֲצֵבִים. שָׁאַל אוֹתָם יוֹסֵף:

מַדּוּעַ פְּנֵיכֶם רָעִים הַיּוֹם?

אָמְרוּ לוֹ:

חֲלוֹם חָלַמְנוּ וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִים אֶת פִּתְרוֹנוֹ.

אָמַר לָהֶם יוֹסֵף:

אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים

סַפְּרוּ נָא לִי אֶת חֲלוֹמְכֶם
אוּלַי אוּכַל לִפְתּוֹר אוֹתוֹ.

סִפֵּר שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶת
חֲלוֹמוֹ וְאָמַר:

בַּחֲלוֹמִי רָאִיתִי גֶּפֶן,
וּבַגֶּפֶן שְׁלֹשָׁה שָׂרִיגִים.
וְהָעֲנָבִים אֲשֶׁר עַל הַגֶּפֶן הִבְשִׁילוּ. אָז לָקַחְתִּי אֶת הָעֲנָבִים וְשָׂחַטְתִּי אוֹתָם אֶל כּוֹס פַּרְעֹה, וְנָתַתִּי אֶת הַכּוֹס עַל כַּף פַּרְעֹה לִשְׁתּוֹת.

אָמַר יוֹסֵף:

זֶה פִּתְרוֹנוֹ: שְׁלֹשֶׁת הַשָּׂרִיגִים שְׁלֹשָׁה יָמִים הֵם, בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים יִקְרָא אוֹתְךָ פַּרְעֹה אֶל אַרְמוֹנוֹ, וְאַתָּה תִּהְיֶה לוֹ לְשַׂר הַמַּשְׁקִים, כַּאֲשֶׁר הָיִיתָ בָּרִאשׁוֹנָה.

וְעַתָּה אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ: עֲשֵׂה עִמָּדִי חֶסֶד וְכַאֲשֶׁר תָּשׁוּב לְשָׁרֵת אֶת הַמֶּלֶךְ תַּזְכִּיר אוֹתִי אֶל פַּרְעֹה. הוֹצִיאֵנִי נָא מִן הַבַּיִת הַזֶּה!

וְשַׂר הָאוֹפִים רָאָה כִּי טוֹב פָּתַר, סִפֵּר גַּם הוּא אֶת חֲלוֹמוֹ לְיוֹסֵף וְאָמַר:

אַף אֲנִי אֲסַפֵּר לְךָ אֶת חֲלוֹמִי. בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סַלִּים עַל רֹאשִׁי, וּבַסַּל הָעֶלְיוֹן מַעֲשֵׂה אֹפֶה, וְהַצִּפֳּרִים אוֹכְלוֹת מִן הַסָּל.

אָמַר יוֹסֵף:

זֶה פִּתְרוֹן חֲלוֹמְךָ: שְׁלֹשֶׁת הַסַּלִּים שְׁלֹשָׁה יָמִים הֵם, בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים יִתְלֶה אוֹתְךָ פַּרְעֹה עַל עֵץ, וְהַצִּפֳּרִים תֹּאכַלְנָה אֶת בְּשָׂרְךָ.

אַחֲרֵי שְׁלֹשָׁה יָמִים הָיָה יוֹם הֻלֶּדֶת הַמֶּלֶךְ, עָשָׂה פַּרְעֹה מִשְׁתֶּה לְכָל עֲבָדָיו וְהֵשִׁיב אֶת שַׂר הַמַּשְׁקִים אֶל אַרְמוֹנוֹ, לְשָׁרֵת אוֹתוֹ, וְאֶת שַׂר הָאוֹפִים תָּלָה, כַּאֲשֶׁר פָּתַר יוֹסֵף.

מַדּוּעַ נָתַן פּוֹטִיפַר אֶת יוֹסֵף אֶל בֵּית הַסֹּהַר?
אֶת מִי שֵׁרֵת יוֹסֵף בְּבֵית הַסֹּהַר?
מִפְּנֵי מַה שָּׂמוּ אֶת שְׁנֵי הַשָּׂרִים בְּבֵית הַסֹּהַר?
מָה הַחֲלוֹמוֹת אֲשֶׁר חָלְמוּ?
מֶה הָיָה פִּתְרוֹן הַחֲלוֹמוֹת?

חֲלוֹם פַּרְעֹה

הַפָּרוֹת רוֹעוֹת בָּאָחוּ

לַיְלָה אֶחָד שָׁכַב פַּרְעֹה עַל מִשְׁכָּבוֹ וְחָלַם חֲלוֹם, וְהִנֵּה הוּא עוֹמֵד עַל שְׂפַת הַיְאוֹר, וּמִן הַיְאוֹר עוֹלוֹת שֶׁבַע פָּרוֹת יָפוֹת וּבְרִיאוֹת, וְהֵן רוֹעוֹת בָּאָחוּ. וְאַחֲרֵיהֶן יָצְאוּ שֶׁבַע פָּרוֹת אֲחֵרוֹת, דַּקּוֹת וְרָזוֹת, וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הַדַּקּוֹת אָכְלוּ אֶת שֶׁבַע הַפָּרוֹת הַשְּׁמֵנוֹת.

שִׁבֳּלִים

הֵקִיץ פַּרְעֹה מִשְּׁנָתוֹ, אַךְ מִיָּד נִרְדַּם עוֹד הַפַּעַם וְחָלַם חֲלוֹם שֵׁנִי, וְהִנֵּה שֶׁבַע שִׁבֳּלִים עוֹלוֹת, וְהֵן טוֹבוֹת וּמְלֵאוֹת, וְאַחֲרֵיהֶן עוֹלוֹת שֶׁבַע שִׁבֳּלִים אֲחֵרוֹת, דַּקּוֹת וְרֵיקוֹת, וְהַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת בָּלְעוּ אֶת הַשִּׁבֳּלִים הַמְּלֵאוֹת.

הֵקִיץ פַּרְעֹה וְהִנֵּה חֲלוֹם.

נִבְהַל פַּרְעֹה וְקָרָא לַחַרְטֻמִּים וְסִפֵּר לָהֶם אֶת חֲלוֹמוֹ, וְאָמַר לָהֶם: פִּתְרוּ נָא לִי אֶת הַחֲלוֹם. אָמְרוּ לוֹ הַחַרְטֻמִּים:

שֶׁבַע הַפָּרוֹת הַטּוֹבוֹת הֵן שֶׁבַע בָּנוֹת אֲשֶׁר תִּוָּלַדְנָה לְךָ, וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הַדַּקּוֹת אֲשֶׁר בָּלְעוּ אֶת הַבְּרִיאוֹת הֵן אוֹת, כִּי שֶׁבַע בְּנוֹתֶיךָ אֵלֶּה תָּמוּתְנָה.

וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַמְּלֵאוֹת אֲשֶׁר רָאִיתָ בַּחֲלוֹם הַשֵּׁנִי, זֶה פִּתְרוֹנָן: שֶׁבַע עָרִים תִּבָּנֶה לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַדַּקּוֹת אֲשֶׁר בָּלְעוּ אֶת הַמְּלֵאוֹת הֵן אוֹת, כִּי שֶׁבַע הֶעָרִים תֶּחֱרַבְנָה.

וְלֹא מָצָא הַפִּתְרוֹן חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאָמַר:

אַךְ שֶׁקֶר תְּדַבֵּרוּ, חַרְטֻמֵּי מִצְרָיִם.

מָה רָאָה פַּרְעֹה בַּחֲלוֹם הָרִאשׁוֹן?
מָה רָאָה בַּחֲלוֹם הַשֵּׁנִי?
אֵיךְ פָּתְרוּ הַחַרְטֻמִּים אֶת הַחֲלוֹם הָרִאשׁוֹן?
אֵיךְ פָּתְרוּ אֶת הַשֵּׁנִי?
מַדּוּעַ לֹא מָצְאוּ הַפִּתְרוֹנִים חֵן בְּעֵינֵי פַּרְעֹה?

יוֹסֵף לִפְנֵי פַּרְעֹה

וְשַׂר הַמַּשְׁקִים רָאָה כִּי פַּרְעֹה דּוֹאֵג מְאֹד, בָּא לְפָנָיו וְאָמַר לוֹ:

יְחִי הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָם!

אֶת חֲטָאַי אֲנִי מַזְכִּיר הַיּוֹם. פַּרְעֹה קָצַף עָלַי וְנָתַן אוֹתִי בְּבֵית הַסֹּהַר. לַיְלָה אֶחָד חָלַמְתִּי חֲלוֹם וְלֹא יָדַעְתִּי פִּתְרוֹנוֹ. וְשָׁם הָיָה נַעַר עִבְרִי, סִפַּרְתִּי לוֹ אֶת חֲלוֹמִי וְהוּא פָּתַר אוֹתוֹ, וְכַאֲשֶׁר פָּתַר כֵּן הָיָה.

צִוָּה פַּרְעֹה אֶת עֲבָדָיו לְהָבִיא אֶת יוֹסֵף לְפָנָיו. וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ בָּאוּ אֶל בֵּית הַסֹּהַר וְלָקְחוּ אֶת יוֹסֵף וְהִפְשִׁיטוּ אוֹתוֹ אֶת בְּגָדָיו וְהִלְבִּישׁוּ אוֹתוֹ שִׂמְלָה יָפָה, וְהֵבִיאוּ אוֹתוֹ לִפְנֵי פַּרְעֹה. סִפֵּר הַמֶּלֶךְ לְיוֹסֵף אֶת חֲלוֹמוֹתָיו, וְיוֹסֵף אָמַר:

חֲלוֹם פַּרְעֹה אֶחָד הוּא. שֶׁבַע הַפָּרוֹת הַבְּרִיאוֹת וְשֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים הַמְּלֵאוֹת הֵן שֶׁבַע

שְׁנֵי שָׂבָע, וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הַדַּקּוֹת וְשֶׁבַע
הַשִּׁבֳּלִים הָרֵיקוֹת שֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב הֵן. וְלֹא
יִהְיֶה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם לֶחֶם לֶאֱכוֹל. וְעַתָּה
יִמְצָא נָא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ אִישׁ חָכָם וְנָבוֹן, וְיָשִׂים
אוֹתוֹ לְשַׂר עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהוּא יַפְקֵד
פְּקִידִים אֲשֶׁר יַאַסְפוּ אֶת הַבָּר בְּשֶׁבַע הַשָּׁנִים
הַטּוֹבוֹת, וְיִשְׁמְרוּ אֶת הָאֹכֶל לְשֶׁבַע הַשָּׁנִים
הָרָעוֹת, וְלֹא יָמוּתוּ יוֹשְׁבֵי מִצְרַיִם בָּרָעָב.

הָעֵצָה מָצְאָה חֵן בְּעֵינֵי פַּרְעֹה וְאָמַר:

אֵין נָבוֹן וְחָכָם כָּמוֹךָ. אַתָּה תִהְיֶה שַׂר
עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאַתָּה תֶּאֱסוֹף אֶת הַבָּר
בְּשֶׁבַע הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת.

הֵסִיר פַּרְעֹה אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וְנָתַן
אוֹתָהּ עַל יַד יוֹסֵף, וְהִלְבִּישׁ אוֹתוֹ בְּגָדִים
יְקָרִים. הָיָה יוֹסֵף לְמִשְׁנֶה לְפַרְעֹה וְרָכַב
בְּמִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה, וְקָרְאוּ לְפָנָיו: אַבְרֵךְ!

שִׁעוּר מִלּוּאִים: שַׂר הַמַּשְׁקִים אָמַר: אֶת........אֲנִי מַזְכִּיר.
פַּרְעֹה קָצַף עַל......וְנָתַן אוֹתִי בְּ........שָׁם הָיָה........
הוּא פָּתַר לִי אֶת........ יוֹסֵף אָמַר: שֶׁבַע הַפָּרוֹת
הַבְּרִיאוֹת הֵן......... וְשֶׁבַע הַפָּרוֹת הַדַּקּוֹת הֵן.........

אַחֵי יוֹסֵף יוֹרְדִים מִצְרַיְמָה

שֶׁבַע שָׁנִים הָיָה שָׂבָע בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְיוֹסֵף אָסַף בָּר רַב מְאֹד. אַחֲרֵי הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת בָּאוּ שֶׁבַע שָׁנִים רָעוֹת. רָעָב גָּדוֹל הָיָה בָּאָרֶץ וְלֹא הָיָה לֶחֶם לָעָם. וְיוֹסֵף מָכַר בָּר לְכָל הָעָם.

וְגַם בְּאֶרֶץ כְּנַעַן הָיָה רָעָב. שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת בָּנָיו מִצְרַיְמָה לִקְנוֹת בָּר, אַךְ אֶת בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף לֹא שָׁלַח, כִּי אָמַר: פֶּן יִקְרֶה אוֹתוֹ אָסוֹן בַּדָּרֶךְ.

וְכַאֲשֶׁר בָּאוּ הָאַחִים אֶל מִצְרַיִם הִכִּיר אוֹתָם יוֹסֵף, אַךְ לֹא חָפֵץ לְהִתְוַדַּע אֲלֵיהֶם וְדִבֵּר אִתָּם קָשׁוֹת, וְאָמַר אֲלֵיהֶם: מְרַגְּלִים אַתֶּם, לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ בָּאתֶם. וְהָאַחִים עָנוּ לוֹ: אֲנָשִׁים כֵּנִים אֲנַחְנוּ וְלֹא לְרַגֵּל אֶת הָאָרֶץ בָּאנוּ. שְׁנֵים עָשָׂר אַחִים אֲנַחְנוּ, בְּנֵי אִישׁ

אֶחָד, בְּאֶרֶץ כְּנַעַן, וְהִנֵּה הָאָח הַקָּטָן נִשְׁאַר עִם אָבִינוּ בַּבַּיִת, וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ.

וְיוֹסֵף חָפֵץ מְאֹד לִרְאוֹת אֶת אָחִיו בֶּן אִמּוֹ, וְלָכֵן אָמַר אֲלֵיהֶם:

מְרַגְּלִים אַתֶּם, אַךְ אִם תַּעֲשׂוּ הַדָּבָר הַזֶּה אֵדַע כִּי אֱמֶת אַתֶּם מְדַבְּרִים: אָח אֶחָד מִכֶּם יֵאָסֵר בְּבֵית הַמִּשְׁמָר, וְאַתֶּם קְחוּ אֹכֶל אֶל בֵּיתְכֶם וְהָבִיאוּ אֶת אֲחִיכֶם הַקָּטָן הֵנָּה.

שָׁבוּ הָאַחִים אֶל יַעֲקֹב וְהִגִּידוּ לוֹ אֶת דִּבְרֵי יוֹסֵף. אָמַר אֲלֵיהֶם אֲבִיהֶם: לֹא אוּכַל לִשְׁלֹחַ אֶת בִּנְיָמִין. יוֹסֵף אֵינֶנּוּ, שִׁמְעוֹן אֵינֶנּוּ, הֲגַם אֶת בִּנְיָמִין תִּקָּחוּ? לֹא יֵרֵד בְּנִי עִמָּכֶם!

וְלֹא חָפֵץ יַעֲקֹב לְשַׁלֵּחַ אֶת בִּנְיָמִין.

לָמָּה שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת בָּנָיו מִצְרַיְמָה?
כַּמָּה בָּנִים הָיוּ אִתּוֹ בְּבֵיתוֹ?
כַּמָּה מֵהֶם שָׁלַח?
מַדּוּעַ לֹא שָׁלַח אֶת בִּנְיָמִין?
הַהִכִּיר יוֹסֵף אֶת אֶחָיו?
מַדּוּעַ לֹא הִכִּירוּ הָאַחִים אֶת יוֹסֵף?
לָמָּה צִוָּה אוֹתָם לְהָבִיא אֶת בִּנְיָמִין?

מִשְׁפַּחַת
נוֹ־דִים
בַּדֶּרֶךְ

יַעֲקֹב יוֹרֵד מִצְרַיְמָה

אַחֲרֵי אֲשֶׁר כִּלּוּ יַעֲקֹב וּבָנָיו לֶאֱכוֹל אֶת הַבָּר אֲשֶׁר הֵבִיאוּ מִמִּצְרַיִם אָמַר יַעֲקֹב אֶל בָּנָיו:

שׁוּבוּ מִצְרַיְמָה וּקְנוּ לָנוּ מְעַט אֹכֶל.

אָמְרוּ בָּנָיו:

אִם אֵינְךָ שׁוֹלֵחַ אֶת בִּנְיָמִין אִתָּנוּ לֹא נֵרֵד, כִּי כֵן אָמַר הָאִישׁ: לֹא תִרְאוּ פָּנַי, בִּלְתִּי אִם אֲחִיכֶם אִתְּכֶם.

וְהָרָעָב הָיָה גָּדוֹל, אָמַר יַעֲקֹב:

קְחוּ אֶת אֲחִיכֶם וּלְכוּ.

וְכַאֲשֶׁר בָּאוּ מִצְרַיְמָה הִכִּיר יוֹסֵף אֶת אָחִיו בִּנְיָמִין. אָז הִתְוַדַּע אֶל אֶחָיו וְאָמַר לָהֶם:

אֲנִי יוֹסֵף אֲחִיכֶם. הַעוֹד אָבִי חָי?

וְלֹא יָכְלוּ אֶחָיו לַעֲנוֹת אוֹתוֹ, כִּי נִבְהֲלוּ מִפָּנָיו.

אָמַר לָהֶם יוֹסֵף:

אַל תֵּעָצְבוּ כִּי מְכַרְתֶּם אוֹתִי הֵנָּה, ה' שָׁלַח אוֹתִי לְכַלְכֵּל אֶתְכֶם. כִּי אֲנִי מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם. לְכוּ אֶל אָבִי וְאִמְרוּ לוֹ, כֹּה אָמַר בִּנְךָ יוֹסֵף: רְדָה אֵלַי, אַל תַּעֲמוֹד.

וְהוּא נָפַל עַל צַוַּאר בִּנְיָמִין וּבָכָה וְנָשַׁק לְכָל אֶחָיו.

וַעֲגָלוֹת נָתַן לָהֶם, וְצֵידָה לַדֶּרֶךְ, וְלֶחֶם וּמָזוֹן רָב.

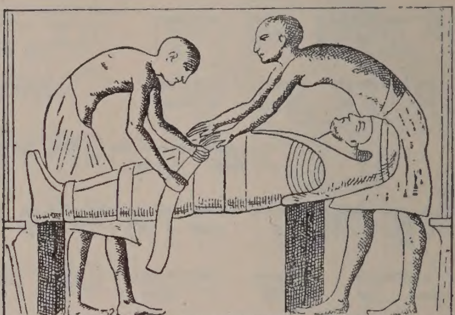
בָּאוּ הָאַחִים אֶל אֲבִיהֶם וְאָמְרוּ לוֹ כִּי יוֹסֵף חַי וְהוּא מוֹשֵׁל בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם. שָׂמַח יַעֲקֹב מְאֹד וְאָמַר: אֵלֵךְ וְאֶרְאֶה אֶת בְּנִי טֶרֶם אָמוּת.

וְיַעֲקֹב וּבָנָיו יָרְדוּ מִצְרָיְמָה. יָצָא יוֹסֵף לִקְרַאת אָבִיו וְנָפַל עַל צַוָּארוֹ וּבָכָה.

שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה חַי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם. וְכַאֲשֶׁר מֵת נָשְׂאוּ אוֹתוֹ בָּנָיו אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן וְקָבְרוּ אוֹתוֹ בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, בְּחֶבְרוֹן.

וּבְנֵי יַעֲקֹב יָשְׁבוּ בְּגֹשֶׁן, בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְרָעוּ שָׁם אֶת צֹאנָם, וְהָיוּ לְעָם גָּדוֹל וָרָב.

וְיוֹסֵף מֵת בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים, וְחָנְטוּ אוֹתוֹ, וְשָׂמוּ אוֹתוֹ בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם.

כַּךְ חָנְטוּ בְּמִצְרַיִם

וְלִפְנֵי מוֹתוֹ אָמַר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו: כַּאֲשֶׁר יִפְקֹד אֶתְכֶם אֱלֹהִים וְיוֹצִיא אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם, תִּקְחוּ אֶת עַצְמוֹתַי מִזֶּה וְתַעֲלוּ אוֹתָן לְאַרְצֵנוּ.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרָיִם

פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם
רַעַמְסֵס הַשֵּׁנִי

בַּיָּמִים הָהֵם קָם מֶלֶךְ חָדָשׁ בְּמִצְרַיִם וְהוּא לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף. וְהַמֶּלֶךְ הֶחָדָשׁ שָׂנֵא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר אֶל עַמּוֹ:

הִנֵּה עַם יִשְׂרָאֵל רַב וְחָזָק, מַה נַּעֲשֶׂה אִם יִלָּחֵם בָּנוּ? נִתֵּן עֲלֵיהֶם עֲבוֹדָה קָשָׁה וְיִהְיוּ לָנוּ לַעֲבָדִים.

אָסַף פַּרְעֹה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לָהֶם: חָפֵץ אֲנִי לִבְנוֹת שְׁתֵּי עָרִים, פִּיתוֹם וְרַעַמְסֵס, עִזְרוּ אוֹתִי בַּעֲבוֹדָה.

וּפַרְעֹה עַצְמוֹ הֵחֵל לַעֲשׂוֹת לְבֵנִים. רָאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמֶּלֶךְ עוֹבֵד, עָבְדוּ גַם הֵם בְּכָל כֹּחָם וְעָשׂוּ לְבֵנִים רַבּוֹת.

בָּעֶרֶב אָמַר פַּרְעֹה אֶל הַשּׁוֹטְרִים:

סִפְּרוּ אֶת הַלְּבֵנִים.

סָפְרוּ הַשּׁוֹטְרִים אֶת הַלְּבֵנִים, וּפַרְעֹה אָמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

יוֹם יוֹם תִּלְבְּנוּ לְבֵנִים כַּמִּסְפָּר הַזֶּה.

וּמֵאָז הָיָה רַע מְאֹד לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. מִן הַבֹּקֶר עַד הָעֶרֶב עָבְדוּ עֲבוֹדָה קָשָׁה. הֵם עָשׂוּ לְבֵנִים וּבָנוּ עָרִים גְּדוֹלוֹת. וְגַם עָבְדוּ כָּל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה. וְאִם עָיֵף אֶחָד וְיָשַׁב לָנוּחַ,

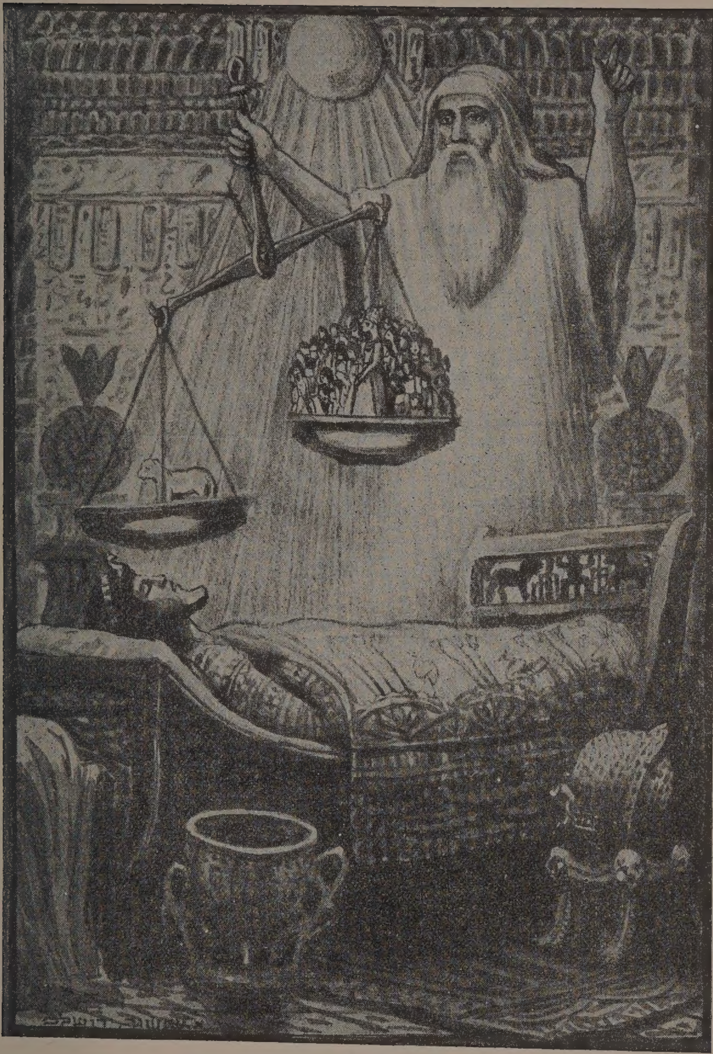
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נוֹשְׂאִים מַשָּׂא

בָּאוּ הַשּׁוֹטְרִים וְהִכּוּ אוֹתוֹ וְאָמְרוּ:

נִרְפֶּה אַתָּה, נִרְפֶּה!

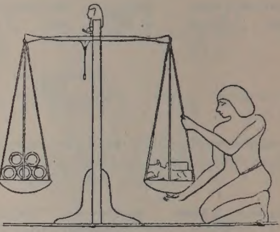
מַדּוּעַ יָרֵא פַּרְעֹה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?

לָמָּה עָשָׂה פַּרְעֹה בְּעַצְמוֹ לְבֵנִים?

חלום פרעה...

חֲלוֹם פַּרְעֹה

מֹאזְנַיִם

עֲבָדִים הָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, וּבְכָל זֹאת יָרֵא פַּרְעֹה מִפְּנֵיהֶם.

לַיְלָה אֶחָד חָלַם חֲלוֹם וְהִנֵּה זָקֵן אֶחָד עוֹמֵד לְפָנָיו, וּבְיַד הַזָּקֵן כַּף מֹאזְנַיִם. לָקַח הַזָּקֵן אֶת כָּל הַשָּׂרִים אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת פַּרְעֹה וְהִשְׁלִיךְ אוֹתָם אֶל הַכַּף הָאַחַת, וּבַכַּף הַשְּׁנִיָּה הִצִּיג טָלֶה אֶחָד. וְהַטָּלֶה הַקָּטָן הִכְרִיעַ אֶת כָּל עַם מִצְרָיִם.

הֵקִיץ פַּרְעֹה מִשְּׁנָתוֹ וּפָנָיו הָיוּ רָעִים מְאֹד. קָרָא פַּרְעֹה לְכָל הַחֲכָמִים וְסִפֵּר לָהֶם אֶת חֲלוֹמוֹ, וְאָמַר לָהֶם:

פִּתְרוּ נָא לִי אֶת הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַמְתִּי.
אָמְרוּ הַחֲכָמִים לְפַרְעֹה:
חֲלוֹם רַע רָאִיתָ, מַלְכֵּנוּ. כִּי הִנֵּה יִוָּלֵד
בֵּן לְאִישׁ עִבְרִי וְהוּא יַחֲרִיב אֶת מִצְרַיִם
וְיוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָאָרֶץ.
נָפַל פַּחַד עַל פַּרְעֹה וְצִוָּה לְכָל הַשּׁוֹטְרִים,
כָּל בֵּן אֲשֶׁר יִוָּלֵד לְאִישׁ עִבְרִי הַיְאוֹרָה
תַּשְׁלִיכוּהוּ!

מַדּוּעַ צִוָּה פַּרְעֹה לְהַשְׁלִיךְ כָּל יֶלֶד עִבְרִי אֶל הַיְאוֹר?
מַדּוּעַ יָרֵא מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?

כָּךְ בָּנוּ חוֹמוֹת בְּמִצְרַיִם

הַמִּצְרִים מַשְׁלִיכִים יַלְדֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל הַיְאוֹר

כַּאֲשֶׁר צִוָּה פַּרְעֹה לְהַשְׁלִיךְ כָּל יֶלֶד עִבְרִי אֶל הַיְאוֹר, לָקְחוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵיהֶן הַקְּטַנִּים וְטָמְנוּ אוֹתָם בַּמַּרְתְּפִים, מִתַּחַת לַבָּתִּים, וְלֹא יָכְלוּ הַשּׁוֹטְרִים לִמְצוֹא אוֹתָם.

מֶה עָשׂוּ הַשּׁוֹטְרִים? הֵם הֵבִיאוּ לְבָתֵּי יִשְׂרָאֵל יְלָדִים מִצְרִים וְהָיוּ צוֹבְטִים אוֹתָם. הָיוּ הַתִּינוֹקוֹת הַמִּצְרִים בּוֹכִים. שָׁמְעוּ יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בַּמַּרְתְּפִים קוֹל יְלָדִים בּוֹכִים, בָּכוּ אַף הֵם. אָז הָלְכוּ הַשּׁוֹטְרִים אַחַר הַקּוֹל וְלָקְחוּ אֶת יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁלִיכוּ אוֹתָם אֶל הַיְאוֹר.

מַדּוּעַ טָמְנוּ הָאִמּוֹת אֶת יַלְדֵיהֶן?

אֵיפֹה טָמְנוּ אֶת הַיְלָדִים?

אֵיךְ מָצְאוּ אוֹתָם הַשּׁוֹטְרִים?

הֻלֶּדֶת מֹשֶׁה

אִישׁ עִבְרִי הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּשְׁמוֹ עַמְרָם, וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ – יוֹכֶבֶד. עַמְרָם הָיָה צַדִּיק וְתָמִים, מִשֵּׁבֶט לֵוִי.

וְיוֹכֶבֶד אִשְׁתּוֹ יָלְדָה בֵּן, וְכַאֲשֶׁר נוֹלַד הַיֶּלֶד, נִמְלָא כָּל הַבַּיִת אוֹר גָּדוֹל, כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ. שָׂמַח אָבִיו וְאָמַר: בֵּן זֶה יוֹשִׁיעַ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהָאִשָּׁה יָרְאָה פֶּן יָבֹאוּ הַמִּצְרִים וְיַשְׁלִיכוּ אֶת הַיֶּלֶד אֶל הַיְאוֹר. הִצְפִּינָה יוֹכֶבֶד אֶת בְּנָהּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים. וְלֹא יָכְלָה עוֹד לְהַצְפִּין אוֹתוֹ. עָשְׂתָה יוֹכֶבֶד תֵּבָה קְטַנָּה וְשָׂמָה אֶת הַיֶּלֶד בַּתֵּבָה, וְאֶת הַתֵּבָה שָׂמָה בַּסּוּף, עַל שְׂפַת הַיְאוֹר. וַאֲחוֹת הַיֶּלֶד מִרְיָם עָמְדָה מֵרָחוֹק, לָדַעַת מַה יֵּעָשֶׂה לַיָּלֶד.

בָּעֵת הַהִיא יָרְדָה בַּת פַּרְעֹה לִרְחוֹץ בַּיְאוֹר, הִיא עִם הַנְּעָרוֹת הַמְשָׁרְתוֹת אוֹתָהּ. רָאֲתָה בַּת פַּרְעֹה אֶת הַתֵּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וְשָׁלְחָה אֶת שִׁפְחָתָהּ לָקַחַת אוֹתָהּ. פָּתְחָה בַּת פַּרְעֹה אֶת הַתֵּבָה וְרָאֲתָה וְהִנֵּה יֶלֶד בְּתוֹכָהּ, וְהַיֶּלֶד בּוֹכֶה. אָמְרָה בַּת פַּרְעֹה: יֶלֶד עִבְרִי הוּא זֶה, וְחָמְלָה עָלָיו.

קָרְאָה בַּת פַּרְעֹה לְאִשָּׁה מִצְרִית לְהֵינִיק אֶת הַיֶּלֶד, וְלֹא רָצָה הַיֶּלֶד לִינוֹק. נִגְּשָׁה מִרְיָם אֶל בַּת הַמֶּלֶךְ וְאָמְרָה לָהּ:

הַאֵלֵךְ לִקְרוֹא לָךְ אִשָּׁה מֵינֶקֶת מִן הָעִבְרִיּוֹת?

אָמְרָה לָהּ בַּת פַּרְעֹה:

לֵכִי.

קָרְאָה מִרְיָם אֶת אִמָּהּ, וְיוֹכֶבֶד לָקְחָה אֶת בְּנָהּ אֶל בֵּיתָהּ לְהֵינִיקוֹ וּלְגַדֵּל אוֹתוֹ. וּבַת פַּרְעֹה נָתְנָה לָהּ שָׂכָר.

אֵיפֹה מָצְאָה בַּת פַּרְעֹה אֶת הַיֶּלֶד?

הֶהָלְכָה לְחַפֵּשׂ אֶת הַיֶּלֶד?

וְלָמָּה בָּאָה אֶל הַיְאוֹר?

הֲיָדְעָה בַּת פַּרְעֹה כִּי יֶלֶד עִבְרִי הוּא?

מֵאַיִן יָדְעָה זֹאת?

אֵיךְ שָׁב הַיֶּלֶד לְבֵית אִמּוֹ?

הידעה בַּת פַּרְעֹה כִּי יוֹכֶבֶד הִיא אֵם מֹשֶׁה?

בַּת פַּרְעֹה עַל שְׂפַת הַיְאוֹר

מֹשֶׁה בַּתֵּבָה

דּוּמָם צָפָה תֵּבָה קְטַנָּה,
עַל הַיְאוֹר הַזַּךְ;
וּבַתֵּבָה יֶלֶד קָטָן, —
יֶלֶד יָפֶה, רַךְ.

וּמִמַּעַל — שְׁמֵי תְּכֵלֶת,
וּמִסָּבִיב שׁוֹקֵט יְאוֹר;
וּמִמַּעַל שֶׁמֶשׁ יָפָה,
שׁוֹפֵךְ הַרְבֵּה אוֹר.

הַם כָּל גַּל, הַם כָּל תְּנוּעָה!
מֹשֶׁה קָטָן שָׁט.
לֹא יִטְבַּע, חָיֹה יִחְיֶה
מֹשֶׁה זֶה הַקָּט.

ק. ל. סִילְמַן.

מֹשֶׁה נַעֲשָׂה כְּבַד פֶּה

שְׁתֵּי שָׁנִים הָיָה הַיֶּלֶד בְּבֵית אִמּוֹ, וְאַחֲרֵי כֵן הֵבִיאָה אוֹתוֹ יוֹכֶבֶד אֶל אַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ, אֶל בַּת פַּרְעֹה. וְהַיֶּלֶד הָיָה יָפֶה וְנֶחְמָד מְאֹד, וּבַת פַּרְעֹה אָהֲבָה אוֹתוֹ וְקָרְאָה לוֹ מֹשֶׁה, כִּי אָמְרָה: מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִי אֶת הַיֶּלֶד הַזֶּה.

גָּדַל מֹשֶׁה בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ וּמָצָא חֵן בְּעֵינֵי כָּל הָאֲנָשִׁים.

יוֹם אֶחָד לָקַח פַּרְעֹה אֶת מֹשֶׁה וְהוֹשִׁיב אוֹתוֹ עַל בִּרְכָּיו. אָז שָׁלַח מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וְהֵסִיר אֶת הַכֶּתֶר מֵעַל רֹאשׁ פַּרְעֹה וְנָתַן אוֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ. רָאוּ הַחַרְטֻמִּים אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיֶּלֶד וְאָמְרוּ אֶל פַּרְעֹה:

כֶּתֶר מַלְכוּת

הֲיָדַעְתָּ מַה פִּתְרוֹן הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עָשָׂה הַיֶּלֶד? הֲזוֹכֵר אַתָּה אֶת הַחֲלוֹם אֲשֶׁר חָלַמְתָּ? הַיֶּלֶד הַזֶּה הוּא אֲשֶׁר יִמְלוֹךְ תַּחְתֶּיךָ! צַוֵּה נָא לַהֲרוֹג אוֹתוֹ בַּחֶרֶב אוֹ לִשְׂרוֹף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ.

וּבֵין הַחַרְטֻמִּים הָיָה חָכָם אֶחָד מֵאֶרֶץ מִדְיָן וּשְׁמוֹ יִתְרוֹ. חָמַל יִתְרוֹ עַל הַיֶּלֶד הַנֶּחְמָד וְאָמַר: אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, אַל נָא תַּהֲרוֹג אֶת הַיֶּלֶד הַנֶּחְמָד הַזֶּה, כִּי אַךְ מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ הוּא. וְאַתָּה בְּחַן אוֹתוֹ אִם יֵשׁ בּוֹ דַעַת אִם אָיִן: יָבִיאוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי קְעָרוֹת, אַחַת שֶׁל זָהָב וְאַחַת שֶׁל גֶּחָלִים, אִם יוֹשִׁיט יָדוֹ לַזָּהָב יֵשׁ בּוֹ דַעַת וְהַמֶּלֶךְ יְצַוֶּה לְהָרְגוֹ, וְאִם יוֹשִׁיט יָדוֹ לַגֶּחָלִים אֵין בּוֹ דַעַת וְיִחְיֶה.

וְהָעֵצָה מָצְאָה חֵן בְּעֵינֵי פַּרְעֹה, וְצִוָּה לְהָבִיא שְׁתֵּי הַקְּעָרוֹת. שָׁלַח מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ

אֶל הַזָּהָב. וְהִנֵּה בָּא מַלְאָךְ וְאָחַז בְּיַד משֶׁה וְהִטָּה אוֹתָהּ אֶל הַקְּעָרָה הַשְּׁנִיָּה. לָקַח משֶׁה אֶת הַגַּחֶלֶת וְשָׂם אוֹתָהּ לְתוֹךְ פִּיו וְנִכְוְתָה לְשׁוֹנוֹ. וּמִן הַיּוֹם הַהוּא הָיָה משֶׁה כְּבַד פֶּה.

אֵיזֶה חֲלוֹם הִזְכִּירוּ הַחַרְטֻמִּים?

מַדּוּעַ יָעֲצוּ אֶת פַּרְעֹה לַהֲרוֹג אֶת הַיֶּלֶד?

מִי הִצִּיל אֶת משֶׁה מִמָּוֶת?

אֵיךְ הִצִּיל אוֹתוֹ יִתְרוֹ?

אֵיךְ יָדְעוּ אִם משֶׁה הוּא בֶּן־דַּעַת?

מֹשֶׁה עוֹזֵר לְאֶחָיו

וְכַאֲשֶׁר גָּדַל מֹשֶׁה נָתַן לוֹ פַּרְעֹה לְבוּשׁ מַלְכוּת, וַעֲבָדִים עָמְדוּ לְפָנָיו לְשָׁרְתוֹ וְלָשֵׂאת כְּלֵי מִלְחַמְתּוֹ.

יוֹם אֶחָד הָלַךְ מֹשֶׁה לִרְאוֹת אֵיךְ בּוֹנִים אֶת פִּיתוֹם וְאֶת רַעְמְסֵס. רָאָה מֹשֶׁה אֶת אֶחָיו הָעִבְרִים עוֹשִׂים חֹמֶר וּלְבֵנִים, וְהֵם עוֹבְדִים עֲבוֹדָה קָשָׁה מְאֹד, וּפְנֵיהֶם שְׁחוֹרִים וְקוֹמָתָם כְּפוּפָה, וִילָדִים וּזְקֵנִים נוֹשְׂאִים מַשָּׂא כָּבֵד וְכוֹרְעִים תַּחַת הַמַּשָּׂא. חָמַל מֹשֶׁה עֲלֵיהֶם וְעָזַב אֶת עֲבָדָיו וְעָזַר לַקְּטַנִּים וְלַחֲלָשִׁים לָשֵׂאת אֶת הַמַּשָּׂא, וְנִחֵם אוֹתָם בִּדְבָרִים טוֹבִים.

רָאָה ה' אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְאָמַר:

אַתָּה תּוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי וְאַתָּה תּוֹצִיאוֹ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

הַמְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מִזַּרְעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ.

שַׁבָּת בְּמִצְרַיִם

וּמשֶׁה חָשַׁב בְּלִבּוֹ: בַּמֶּה אוּכַל לַעֲזוֹר לִבְנֵי עַמִּי?
יוֹם אֶחָד בָּא לִפְנֵי פַּרְעֹה, הִשְׁתַּחֲוָה וְאָמַר:
אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, הָעִבְרִים הֵם עֲבָדֶיךָ וְהֵם בּוֹנִים לְךָ אֶת פִּיתוֹם וְאֶת רַעַמְסֵס. הֶחָפֵץ אַתָּה בְּמוֹתָם?

עָנָה פַּרְעֹה:

לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹתָם.

אָמַר משֶׁה:

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִים שִׁבְעָה יָמִים בַּשָּׁבוּעַ, וְהֵם הוֹלְכִים הָלֹךְ וְחָלֹשׁ. אִם לֹא תִּתֵּן לָהֶם יוֹם אֶחָד לָנוּחַ בּוֹ מוֹת יָמוּתוּ.

אָמַר לוֹ פַּרְעֹה:

לֵךְ וַעֲשֵׂה לָהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ.

צִוָּה משֶׁה לַשּׁוֹטְרִים כִּי לֹא יַעַבְדוּ בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שָׂמְחוּ מְאֹד, וּמֵאָז הָיוּ נָחִים בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְלֹא עָשׂוּ בּוֹ כָּל מְלָאכָה.

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ
וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה׳ אֱלֹהֶיךָ.

מֹשֶׁה בּוֹרֵחַ מִמִּצְרָיִם

בְּכָל יוֹם וָיוֹם יָצָא מֹשֶׁה אֶל אֶחָיו לַעֲזוֹר לָהֶם בַּעֲבוֹדָתָם.

פַּעַם רָאָה מֹשֶׁה אִישׁ מִצְרִי מַכֶּה אִישׁ עִבְרִי, וְהָעִבְרִי לֹא חָטָא. אָמַר לוֹ מֹשֶׁה: רָשָׁע, לָמָּה תַכֶּה אֶת הָעִבְרִי? אַךְ הַמִּצְרִי לֹא שָׁמַע לוֹ. כָּעַס מֹשֶׁה עַל הַמִּצְרִי וְהִכָּה אוֹתוֹ. נָפַל הַמִּצְרִי מֵת. וּמֹשֶׁה טָמַן אֶת הַמִּצְרִי בַּחוֹל.

בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי יָצָא וְרָאָה שְׁנֵי עִבְרִים נִצִּים. אָמַר מֹשֶׁה לָרָשָׁע:

לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ?

עָנָה לוֹ הָרָשָׁע:

הַלְהָרְגֵנִי אַתָּה אוֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת הַמִּצְרִי? מִי שָׂמְךָ לְשַׂר וּלְשׁוֹפֵט עָלֵינוּ? אָנֹכִי אֵלֵךְ וַאֲסַפֵּר לְפַרְעֹה מָה עָשִׂיתָ לַמִּצְרִי.

וְהָרָשָׁע הָלַךְ וְסִפֵּר אֶת הַדָּבָר לְפַרְעֹה. כָּעַס פַּרְעֹה עַל מֹשֶׁה וְשָׁלַח אֶת עֲבָדָיו לְהָבִיא אֶת מֹשֶׁה לְפָנָיו. וּמֹשֶׁה הָיָה עָצֵב מְאֹד וְאָמַר: אוֹי לוֹ לָעָם שֶׁבָּנָיו מַלְשִׁינִים! לְשׁוֹן הָרָע יֵשׁ בֵּינֵיהֶם וְאֵיךְ יוּכְלוּ לְהִגָּאֵל?

וּמֹשֶׁה בָּרַח מִפְּנֵי פַּרְעֹה לְאֶרֶץ מִדְיָן.

לֹא תֵלֵךְ רָכִיל בְּעַמֶּךָ

משֶׁה בְּמִדְיָן

יִתְרוֹ הָיָה כֹּמֶר בְּאֶרֶץ מִדְיָן.

כֹּמֶר מַקְרִיב לַפֶּסֶל

כִּימֵי זִקְנָתוֹ בָּאָה חָכְמָה בְּלִבּוֹ שֶׁל יִתְרוֹ וְרָאָה כִּי הַפְּסִילִים הֶבֶל הֵם. קָרָא יִתְרוֹ לִבְנֵי עִירוֹ וְאָמַר לָהֶם:

עַד עַכְשָׁו הָיִיתִי מְשָׁרֵת אֶת הַפְּסִילִים, מֵעַתָּה זָקֵן אֲנִי וְאֵין בִּי עוֹד כֹּחַ לְשָׁרֵת אֶת אֱלֹהֵיכֶם. בַּחֲרוּ לָכֶם כֹּמֶר אַחֵר.

הוֹצִיא יִתְרוֹ אֶת כָּל הַפְּסִילִים מִבֵּיתוֹ וְנָתַן לָהֶם.

כָּעֲסוּ עָלָיו בְּנֵי עִירוֹ וְאָמְרוּ: אִישׁ אַל יְדַבֵּר אִתּוֹ וְאַל יַעֲשֶׂה לוֹ מְלָאכָה. בִּקֵּשׁ

יִתְרוֹ מִן הָרוֹעִים לִרְעוֹת אֶת צֹאנוֹ וְלֹא רָצוּ. מֵאָז הָיוּ שֶׁבַע בְּנוֹתָיו רוֹעוֹת אֶת הַצֹּאן.

יוֹם אֶחָד בָּאוּ בְּנוֹת יִתְרוֹ וְדָלוּ מַיִם מִן הַבְּאֵר, לְהַשְׁקוֹת אֶת הַצֹּאן. בָּאוּ הָרוֹעִים וְגֵרְשׁוּ אוֹתָן.

בָּעֵת הַהִיא בָּא משֶׁה שָׁמָּה וְיָשַׁב עַל הַבְּאֵר וְרָאָה אֶת אֲשֶׁר עָשׂוּ הָרוֹעִים לִבְנוֹת יִתְרוֹ. כָּעַס משֶׁה עַל הָרוֹעִים הָרָעִים וְגֵרַשׁ אוֹתָם מִשָּׁם, וְהִשְׁקָה אֶת צֹאן בְּנוֹת יִתְרוֹ.

וּבְנוֹת יִתְרוֹ בָּאוּ אֶל אֲבִיהֶן וְאָמְרוּ:

אִישׁ מִמִּצְרַיִם הִצִּיל אוֹתָנוּ מִיַּד הָרוֹעִים וְדָלָה לָנוּ מַיִם וְהִשְׁקָה אֶת הַצֹּאן. שָׁלַח יִתְרוֹ אֶת בְּנוֹתָיו לְהָבִיא אֶת משֶׁה אֶל בֵּיתוֹ וְנָתַן לוֹ לֶחֶם לֶאֱכוֹל.

מֵאָז הָיָה משֶׁה בְּבֵית יִתְרוֹ וְרָעָה אֶת צֹאנוֹ, וְלָקַח אֶת צִפּוֹרָה בִּתּוֹ לְאִשָּׁה.

מַדּוּעַ גֵּרְשׁוּ הָרוֹעִים אֶת בְּנוֹת יִתְרוֹ מִן הַבְּאֵר?

בַּמֶּה הוֹשִׁיעַ משֶׁה אֶת בְּנוֹת יִתְרוֹ?

מֹשֶׁה הָרוֹעֶה הַנֶּאֱמָן

וּמֹשֶׁה הָיָה רוֹעֶה אֶת צֹאן יִתְרוֹ בַּמִּדְבָּר.

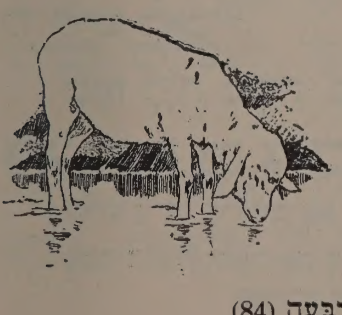
פַּעַם בָּרַח גְּדִי קָטָן אֶחָד מִן הָעֵדֶר. רָדַף מֹשֶׁה אַחֲרָיו. רָאָה מֹשֶׁה כִּי הַגְּדִי בָּא אֶל מַעְיַן מַיִם וְעָמַד לִשְׁתּוֹת. נִגַּשׁ מֹשֶׁה אֶל הַגְּדִי וְאָמַר:

גְּדִיִי חֲבִיבִי, צָמֵא הָיִיתָ לְמַיִם, וְאָנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי, וְעַתָּה עָיֵף אַתָּה, מַחְמַדִּי, וְאֵין בְּךָ כֹּחַ לָשׁוּב אֶל הָעֵדֶר.

חִכָּה מֹשֶׁה עַד כִּי כִלָּה הַגְּדִי לִשְׁתּוֹת, וְאָז לָקַח אוֹתוֹ בְּרַחֲמִים רַבִּים וְנָשַׁק לוֹ וְהִרְכִּיב אוֹתוֹ עַל כְּתֵפוֹ, וֶהֱבִיאוֹ אֶל הָעֵדֶר.

רָאָה ה׳ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְאָמַר:

מֹשֶׁה הוּא רוֹעֶה נֶאֱמָן וְהוּא יִהְיֶה לְרוֹעֶה לְעַם יִשְׂרָאֵל.

אֵיפֹה רָעָה מֹשֶׁה אֶת הַצֹּאן?
מַה זֶּה מִדְבָּר?
הֲיוֹדֵעַ אַתָּה אֵיפֹה יֵשׁ מִדְבָּר?
מַדּוּעַ בָּרַח הַגְּדִי מִן הָעֵדֶר?
מַדּוּעַ הִרְכִּיב מֹשֶׁה אֶת הַגְּדִי עַל כְּתֵפוֹ?

מֹשֶׁה וְהַסְּנֶה

יוֹם אֶחָד יָצָא מֹשֶׁה אֶל הַמִּדְבָּר לִרְעוֹת אֶת הַצֹּאן. רָאָה מֹשֶׁה סְנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ וְאֵינֶנּוּ אֻכָּל. אָמַר מֹשֶׁה: אֵלְכָה־נָּא וְאֶרְאֶה מַדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסְּנֶה. וְהִנֵּה שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים קוֹרֵא מִתּוֹךְ הַסְּנֶה: מֹשֶׁה, מֹשֶׁה! אָמַר מֹשֶׁה: הִנֵּנִי. אָמַר ה׳: שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו קָדוֹשׁ הוּא. אָנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב! יָרֵא מֹשֶׁה וְהִסְתִּיר אֶת פָּנָיו. קָרָא ה׳: רָאִיתִי אֶת עֳנִי עַמִּי בְּמִצְרַיִם וְשָׁמַעְתִּי אֶת צַעֲקָתוֹ. וְעַתָּה לֵךְ אֶל פַּרְעֹה וְהוֹצֵא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם.

הַסְּנֶה

שָׁם בְּפַאֲתֵי הַמִּדְבָּר
בּוֹעֵר סְנֶה,
אָמַר מֹשֶׁה: אָסוּר, אֶרְאֶה
מַרְאֶה זֶה.
לָמָּה בּוֹעֵר הוּא וּבוֹעֵר
מִבְּלִי כְלוֹת?
אָסוּר אֶרְאֶה אֶת הַפֶּלֶא,
אֶת הָאוֹת.
„מֹשֶׁה, מֹשֶׁה! נְעָלֶיךָ
מַהֵר שַׁל!
אָמְנָם עִמְּךָ כִּסְנֶה זֶה
קָטָן, דַּל —
אַךְ נִשְׁמָתוֹ כֻלָּהּ זֹהַר,
כֻּלָּהּ אֵשׁ! —
קוּם גְּאָלֵנוּ, וְאֶת אַרְצוֹ
לֵךְ וָרֵשׁ“.

אֶפְרַיִם א. לִיסִיצְקִי.

מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לִפְנֵי פַּרְעֹה

וּמֹשֶׁה עָזַב אֶת בֵּית יִתְרוֹ וְהָלַךְ לְאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשָּׁם.

בָּא מֹשֶׁה אֶל אַהֲרֹן אָחִיו וְהִגִּיד לוֹ אֶת כָּל דִּבְרֵי ה׳.

אָסְפוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִגִּידוּ לָהֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה׳ אֶל מֹשֶׁה.

אָז הָלְכוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְהַזְּקֵנִים אֶל פַּרְעֹה.

אַךְ הַזְּקֵנִים פָּחֲדוּ לָבוֹא אֶל בֵּית פַּרְעֹה וְנִשְׁמְטוּ אֶחָד אֶחָד בַּדֶּרֶךְ, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל הָאַרְמוֹן לֹא הָיָה אַף אֶחָד מֵהַזְּקֵנִים עִמָּהֶם.

בָּאוּ הַמְשָׁרְתִים וְהִגִּידוּ לְפַרְעֹה: שְׁנֵי זְקֵנִים עוֹמְדִים בַּפֶּתַח וְרוֹצִים לְדַבֵּר אֵלֶיךָ. אָמַר הַמֶּלֶךְ: יָבֹאוּ. וְהַיּוֹם הַהוּא הָיָה יוֹם חַג

לְפַרְעֹה, וְכָל הַמְּלָכִים מִן הָאֲרָצוֹת הַקְּרוֹבוֹת בָּאוּ לְבָרֵךְ אוֹתוֹ. פַּרְעֹה יָשַׁב עַל כִּסֵּא רָם, וְהַמְּלָכִים מִסָּבִיב לוֹ. רָאוּ הַמְּלָכִים אֶת משֶׁה וְאַהֲרֹן וְנִבְהֲלוּ מִפְּנֵיהֶם, כִּי יָפִים הָיוּ כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁמַיִם, וּזְקָנֵיהֶם אֲרֻכִּים, וְאוֹר פְּנֵיהֶם כְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ, בְּיָדָם מַטֵּה סַפִּיר וְעָלָיו חָקוּק שֵׁם ה׳, וְדִבְרֵיהֶם כָּאֵשׁ. הֵסִירוּ הַמְּלָכִים אֶת הַכְּתָרִים מֵעַל רֹאשָׁם וְהִשְׁתַּחֲווּ, וּמשֶׁה וְאַהֲרֹן לֹא הִשְׁתַּחֲווּ לְפַרְעֹה.

שָׁאַל פַּרְעֹה אֶת משֶׁה וְאַהֲרֹן: מִי אַתֶּם וּמָה אַתֶּם רוֹצִים? אָמְרוּ לוֹ: ה׳ אֱלֹהִים שָׁלַח אוֹתָנוּ וְכֹה אָמַר: שַׁלַּח אֶת בְּנֵי עַמִּי מִמִּצְרַיִם וְיַעַבְדוּ לִי שְׁלשָׁה יָמִים בַּמִּדְבָּר. אָמַר פַּרְעֹה: לֹא שָׁמַעְתִּי אֶת שֵׁם ה׳, הֲצָעִיר הוּא אִם זָקֵן? אֵיפֹה הוּא מוֹלֵךְ? עִם מִי עָשָׂה מִלְחָמוֹת, כַּמָּה עָרִים כָּבַשׁ וְכַמָּה אַנְשֵׁי צָבָא יֵשׁ לוֹ?

עָנוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְאָמְרוּ: ה׳ אֱלֹהִים – כֹּחוֹ מָלֵא עוֹלָם, הַשָּׁמַיִם כִּסְאוֹ וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָיו, הוּא נוֹתֵן מָטָר וּמַצְמִיחַ עֵשֶׂב וְעֵץ פְּרִי, הוּא מֵמִית וְהוּא מְחַיֶּה, הוּא אֲדוֹן הָעוֹלָם. אָמַר פַּרְעֹה: שֶׁקֶר אַתֶּם דּוֹבְרִים, אֲנִי בָּרָאתִי אֶת עַצְמִי וְאֶת הַיְאוֹר הַגָּדוֹל בְּמִצְרַיִם. לֹא אֶשְׁמַע בְּקוֹל ה׳ וְאֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ.

מַדּוּעַ נִשְׁמְטוּ הַזְּקֵנִים בַּדֶּרֶךְ?

מִפְּנֵי מַה נֶאֶסְפוּ אָז הַמְּלָכִים בְּבֵית פַּרְעֹה?

מַדּוּעַ הִשְׁתַּחֲווּ הַמְּלָכִים לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן?

מָה הֵן הַשְּׁאֵלוֹת אֲשֶׁר שָׁאַל פַּרְעֹה אֶת מֹשֶׁה?

מָה הֵם הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָנָה לוֹ מֹשֶׁה?

מַדּוּעַ שָׁאַל אִם ה׳ הוּא צָעִיר אוֹ זָקֵן?

פַּרְעֹה מְעַנֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

כְּשֶׁיָּצְאוּ משֶׁה וְאַהֲרֹן מִבֵּית פַּרְעֹה קָרָא הַמֶּלֶךְ לַשּׁוֹטְרִים וְאָמַר לָהֶם:

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲצֵלִים הֵם וְאֵינָם רוֹצִים לַעֲבוֹד. וְלָכֵן אַל תִּתְּנוּ לָהֶם עוֹד תֶּבֶן לִלְבּוֹן לְבֵנִים. הֵם יֵלְכוּ וִיקוֹשְׁשׁוּ לָהֶם תֶּבֶן, אַךְ אֶת מִסְפַּר הַלְּבֵנִים אֲשֶׁר עָשׂוּ עַד הַיּוֹם יַעֲשׂוּ גַּם עַתָּה.

אָז נָפוֹצוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקוֹשֵׁשׁ תֶּבֶן, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת אֶת מִסְפַּר הַלְּבֵנִים אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ.

בָּאוּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וְהִכּוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ:

תְּנוּ לָנוּ אֶת מִסְפַּר הַלְּבֵנִים כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶאֶנְחוּ מִן הָעֲבוֹדָה הַקָּשָׁה וְצָעֲקוּ אֶל ה'.

שָׁמַע משֶׁה אֶת צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְקָרָא אֶל ה':

לָמָּה זֶה שְׁלַחְתָּ אוֹתִי לְדַבֵּר אֶל פַּרְעֹה, וּמֵאָז בָּאתִי אֵלָיו הֵרַע לָעָם הַזֶּה.

אָמַר ה' אֶל משֶׁה:

עַתָּה תִּרְאֶה אֶת אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה לְפַרְעֹה. בְּיָד חֲזָקָה יְגָרֵשׁ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ.

מַדּוּעַ לֹא יָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת מִסְפַּר הַלְּבֵנִים בְּמִקֹּדֶם?

כַּךְ עָבְדוּ בַּשָּׂדֶה בְּמִצְרַיִם

עֶשֶׂר הַמַּכּוֹת

מֶלֶךְ מִצְרַיִם לֹא חָפֵץ לְשַׁלַּח אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם. הִכָּה אוֹתוֹ ה׳ בְּעֶשֶׂר מַכּוֹת.

דָּם כָּל הַמַּיִם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיוּ לְדָם. מִצְרִי וְעִבְרִי שֶׁיָּשְׁבוּ בְּבַיִת אֶחָד, שָׁאַב הָעִבְרִי מִן הַגִּיגִית מַיִם, וְהַמִּצְרִי דָּם.

צְפַרְדֵּעַ צְפַרְדְּעִים עָלוּ מִן הַיְאֹר וּבָאוּ אֶל כָּל בַּיִת, וְאֶל הַתַּנּוּר וְאֶל הַמִּטָּה, וְאֶל קַעֲרַת הָאֹכֶל, וְקִרְקְרוּ בְּקוֹל, וְהָיָה רַעַשׁ גָּדוֹל.

כִּנִּים אַהֲרֹן הִכָּה בַּמַּטֶּה אֶת עֲפַר הָאָרֶץ, וְהָיָה הֶעָפָר לְכִנִּים, וְהַכִּנִּים עָלוּ עַל הָאֲנָשִׁים וְעַל הַבְּהֵמוֹת.

עָרוֹב חַיּוֹת שׁוֹנוֹת: אֲרָיוֹת, נְמֵרִים, וְאֵבִים וְדֻבִּים, הִתְהַלְּכוּ בַּחוּצוֹת וְטָרְפוּ אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וָטַף.

דֶּבֶר הַצֹּאן וְהַבָּקָר מֵתוּ בַּדֶּבֶר.

שְׁחִין שְׁחִין כִּסָּה אֶת הָאֲנָשִׁים וְהַבְּהֵמוֹת.

בָּרָד בָּרָד כָּבֵד יָרַד וַאֲבָנִים נָפְלוּ מִן הַשָּׁמַיִם וְהָרְגוּ אֲנָשִׁים וּבְהֵמוֹת.

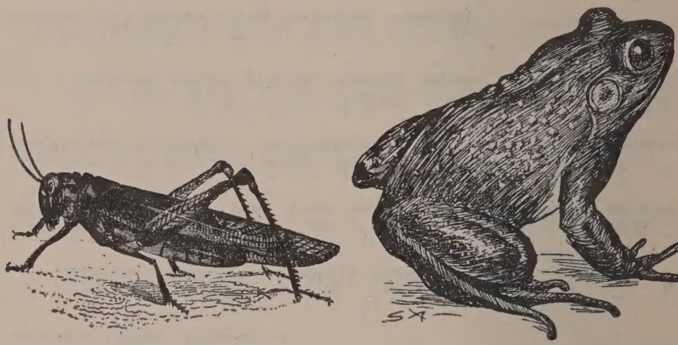
אַרְבֶּה אַרְבֶּה בָּא וְאָכַל אֶת כָּל הַתְּבוּאָה.

חֹשֶׁךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים הָיָה חֹשֶׁךְ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְאִישׁ לֹא רָאָה אֶת אָחִיו, וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר.

גַּם אַחֲרֵי כָּל הַמַּכּוֹת הָאֵלֶּה לֹא חָפֵץ פַּרְעֹה לְשַׁלֵּחַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָז

בְּכוֹרוֹת מֵת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְלֹא הָיָה בַּיִת אֲשֶׁר לֹא הָיָה בּוֹ מֵת.

וְהָיְתָה צְעָקָה גְדוֹלָה בְּמִצְרַיִם, וְאָז שִׁלַּח פַּרְעֹה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ.

צְפַרְדֵּעַ אַרְבֶּה

ה׳ מְצַוֶּה לָחֹג אֶת חַג הַפֶּסַח

וַה׳ אָמַר אֶל משֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן:

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נִיסָן יִהְיֶה לָכֶם הָרִאשׁוֹן לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה. דַּבְּרוּ אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יִקְּחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה, וּבְיוֹם הָאַרְבָּעָה עָשָׂר יִשְׁחֲטוּ אוֹתוֹ. וּמִן הַדָּם יִתְּנוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמַּשְׁקוֹף, וְיֹאכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה, וּמַצּוֹת וּמָרוֹר יֹאכֵלוּ. וּבַלַּיְלָה הַזֶּה אֶעֱבוֹר בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאַכֶּה כָּל בְּכוֹר, וְהַדָּם יִהְיֶה לְאוֹת עַל בָּתֵּי יִשְׂרָאֵל, וְאֶרְאֶה אֶת הַדָּם וְאֶפְסַח עַל הַבַּיִת הַהוּא.

וְהַיּוֹם הַזֶּה יִהְיֶה לָכֶם לְחָג. שִׁבְעָה יָמִים תֹּאכְלוּ מַצּוֹת. בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ תֹּאכְלוּ מַצּוֹת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים בָּעֶרֶב.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה׳ אֶת משֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן.

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים מִמִּצְרַיִם

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַה' הִכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְהָיְתָה צְעָקָה גְדוֹלָה בְּמִצְרַיִם, כִּי אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת.

וּפַרְעֹה קָם בַּלַּיְלָה וְשָׁמַע אֶת הַצְּעָקָה וּפַחַד גָּדוֹל נָפַל עָלָיו, כִּי גַם הוּא הָיָה בְּכוֹר. יָרַד פַּרְעֹה מֵעַל מִשְׁכָּבוֹ וְיָצָא אֶל הַשּׁוּק וְקָרָא: אַיֵּה מֹשֶׁה? אֵיפֹה גָּר מֹשֶׁה? וְיַלְדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָעֲגוּ לוֹ, וּמִדֵּי פַעַם נִגַּשׁ אֵלָיו יֶלֶד עִבְרִי וְשָׁאַל: אֶת מִי אַתָּה מְבַקֵּשׁ? וּפַרְעֹה עָנָה: אֶת מֹשֶׁה אֲנִי מְבַקֵּשׁ.

וְכַאֲשֶׁר מָצָא פַּרְעֹה אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן קָרָא אֲלֵיהֶם:

קוּמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, גַּם אַתֶּם גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְהַמִּצְרִים קָרְאוּ אֶל הָעִבְרִים:
קוּמוּ צְאוּ מַהֵר.

אָז קָמוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּלַּיְלָה וַיֵּצְאוּ, וְלֹא הִסְפִּיק לָהֶם הַזְּמַן לֶאֱפוֹת לֶחֶם, וְנָשְׂאוּ אֶת הַבָּצֵק עַל שִׁכְמָם.

וּבַדֶּרֶךְ אָפוּ עֻגוֹת מַצּוֹת.

וּבְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לָקַח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ, לְקָבְרָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.

מַדּוּעַ אָפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם מִמִּצְרַיִם מַצּוֹת?
כַּמָּה יָמִים אָנוּ אוֹכְלִים מַצּוֹת בַּזְּמַן הַזֶּה?

מַצָּה זוּ שֶׁאָנוּ אוֹכְלִים — עַל שׁוּם מָה?

קְרִיעַת יַם סוּף

אַחֲרֵי אֲשֶׁר יָצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם הִתְחָרֵט פַּרְעֹה וְאָמַר:

מַה זֹּאת עָשִׂיתִי? לָמָּה שִׁלַּחְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? וּמִי יִבְנֶה לִי עָרִים וּבָתִּים?

אָסַף פַּרְעֹה אֶת כָּל אַנְשֵׁי צְבָאוֹ וְשֵׁשׁ מֵאוֹת רֶכֶב, וּפָרָשִׁים רוֹכְבִים עַל סוּסִים.

רֶכֶב

וְרָדַף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְאַנְשֵׁי הַצָּבָא הַמִּצְרִים קִשְּׁטוּ אֶת סוּסֵיהֶם בַּאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, וְשָׁרוּ שִׁירִים, וְשָׂמְחוּ מְאֹד.

וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָמְדוּ אָז עַל שְׂפַת הַיָּם, יַם סוּף. הֵם נָשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נוֹסֵעַ אַחֲרֵיהֶם. יָרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הֵם פָּחֲדוּ לָרֶדֶת אֶל הַיָּם, פֶּן יִטְבְּעוּ, וְלֹא יָכְלוּ לָשׁוּב מִפְּנֵי פַּרְעֹה. אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה: רְדוּ אֶל הַיָּם. אָז הֵחֵל רִיב בֵּינֵיהֶם. זֶה אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ: רֵד אַתָּה תְּחִלָּה, וְזֶה אוֹמֵר: רֵד אַתָּה תְּחִלָּה. וְהָיְתָה הַמְּרִיבָה גְּדוֹלָה. הָיָה שָׁם אִישׁ אֶחָד, נַחְשׁוֹן. שָׁמַע נַחְשׁוֹן אֶת הַמְּרִיבָה וְאָמַר: אֶקְפּוֹץ אֲנִי וְאָז יִקְפְּצוּ כֻּלָּם אַחֲרַי. קָפַץ נַחְשׁוֹן אֶל הַיָּם, וְאַחֲרָיו הַגִּבּוֹרִים, וְאַחֲרֵיהֶם כָּל הָעָם.

אָז הִטָּה מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ עַל הַיָּם. עָמְדוּ הַמַּיִם כְּחוֹמָה מִיָּמִין וּמִשְּׂמֹאל, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָבְרוּ בְּתוֹךְ הַיָּם, בַּיַּבָּשָׁה.

רָדְפוּ הַמִּצְרִים אַחֲרֵיהֶם וּבָאוּ אֶל תּוֹךְ הַיָּם, כָּל הַסּוּסִים וְהָרֶכֶב, וְהִנֵּה נָפְלוּ אוֹפַנֵּי

מַרְכְּבוֹתֵיהֶם. וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר עָבְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם בָּאָה רוּחַ סְעָרָה, וְהַמַּיִם כִּסּוּ אֶת הָרֶכֶב וְאֶת הַפָּרָשִׁים וְאֶת כָּל הַמִּצְרִים. טָבְעוּ כֻלָּם בַּיָּם וְלֹא נִשְׁאַר בָּהֶם אֶחָד.

וּמֵי הַיָּם הִשְׁלִיכוּ אֶת הַמַּרְגָּלִיּוֹת וְהָאֲבָנִים הַטּוֹבוֹת עַל שְׂפַת הַיָּם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָסְפוּ אוֹתָן, וְשָׁרוּ שִׁירַת־תּוֹדָה לַה׳.

מַדּוּעַ הִתְחָרֵט פַּרְעֹה?

מֶה עָשָׂה, כְּדֵי לְהָשִׁיב אוֹתָם אֶל מִצְרַיִם?

הַהֵשִׁיב אוֹתָם לְמִצְרַיִם?

וּמַה קָּרָה אוֹתוֹ וְאֶת עַמּוֹ?

הַפִּירַמִידִים וְהַסְּפִינְקְס בְּמִצְרַיִם

יְצִיאַת מִצְרַיִם

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל פֹּה כֻּלָּנוּ,
מִמִּצְרַיִם יוֹצְאִים אָנוּ;
מַקְלוֹתֵינוּ בְּיָדֵינוּ,
שַׂקֵּי מַצּוֹת עַל שִׁכְמֵנוּ,
וַחֲגוֹרוֹת עַל מָתְנַיִם, —
כָּכָה נֵצֵא מִמִּצְרָיִם.

יַם סוּף גָּדוֹל מָלֵא מַיִם –
נַעַבְרֶנּוּ בָּרַגְלַיִם!
מֹשֶׁה הוֹלֵךְ לְפָנֵינוּ,
יִבְקַע יַם סוּף בִּשְׁבִילֵנוּ.
וְיֶחֱצֶה יָם לִשְׁנַיִם, —
כָּכָה נֵצֵא מִמִּצְרָיִם.

מִדְבָּר גָּדוֹל לְפָנֵינוּ,
אַל תִּתְיָרְאוּ – נַעַבְרֶנּוּ!
עַמּוּד עָנָן יוֹם בְּיוֹם
מָגֵן לָנוּ מִן הַחֹם;
וְעַמּוּד אֵשׁ מִבֵּין עַרְבַּיִם—
כָּכָה נֵצֵא מִמִּצְרָיִם.

יְחִיאֵל הַיילְפֶּרִין.

הַמָּן

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַּמִּדְבָּר, מָקוֹם אֲשֶׁר אֵין בּוֹ עֵץ וְאֵין מַיִם, אַךְ שֶׁמֶשׁ בּוֹעֶרֶת וְחוֹל לוֹהֵט. לֹא הָיָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מַה לֶּאֱכֹל. בָּאוּ אֶל משֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן וְאָמְרוּ: לָמָּה הוֹצֵאתֶם אוֹתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה, לָמוּת בָּרָעָב? שָׁם יָשַׁבְנוּ עַל סִיר־בָּשָׂר וְאָכַלְנוּ לֶחֶם לָשֹׂבַע, וּפֹה אֵין דָּבָר.

בִּקֵּשׁ משֶׁה מֵאֵת ה׳ לָתֵת לֶחֶם לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. יָרַד מִן הַשָּׁמַיִם אֹכֶל לָבָן וָדַק. לֹא יָדְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מָה הוּא, וְאָמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו: מָן הוּא. אָמַר לָהֶם משֶׁה: הוּא הַלֶּחֶם אֲשֶׁר נָתַן לָכֶם ה׳ לֶאֱכוֹל. אָכְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַמָּן, וְטַעֲמוֹ הָיָה כְּצַפִּיחִית בִּדְבָשׁ.

וּבְכָל הַיָּמִים אֲשֶׁר הָלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר אָכְלוּ אֶת הַמָּן. בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר יָצְאוּ וְלָקְטוּ אֶת הַמָּן וְאָכְלוּ, אַךְ בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי לָקְטוּ לֶחֶם מִשְׁנֶה, כִּי בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת לֹא יָצְאוּ אֶל הַשָּׂדֶה לִלְקוֹט.

ה׳ חָפֵץ לָתֵת אֶת הַתּוֹרָה

בַּיָּמִים הָהֵם רָצָה ה׳ לָתֵת אֶת הַתּוֹרָה לִבְנֵי הָאָדָם. הָלַךְ בָּרִאשׁוֹנָה אֶל בְּנֵי עֵשָׂו, וְאָמַר לָהֶם: הַחֲפֵצִים אַתֶּם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? אָמְרוּ בְּנֵי עֵשָׂו: מַה כָּתוּב בָּהּ? אָמַר לָהֶם ה׳: בַּתּוֹרָה כָּתוּב: ל א תִ רְ צָ ח! עָנוּ בְּנֵי עֵשָׂו: אֵין אָנוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, כִּי אָנוּ חַיִּים עַל הַחֶרֶב.

הָלַךְ ה׳ אֶל בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאָמַר לָהֶם: הַחֲפֵצִים אַתֶּם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? אָמְרוּ לוֹ בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל: מַה כָּתוּב בָּהּ? אָמַר ה׳ לָהֶם: בַּתּוֹרָה כָּתוּב: ל א תִ גְ נ ֹ ב! עָנוּ לוֹ בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל: אֲנַחְנוּ גוֹנְבִים וְגוֹזְלִים וּמִזֶּה אָנוּ חַיִּים, וְלָכֵן אֵין אָנוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה.

בָּא ה׳ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁאַל אוֹתָם: הַחֲפֵצִים אַתֶּם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? עָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ:

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע!

מֶה חָפֵץ ה׳ לָתֵת לִבְנֵי הָאָדָם? אֶל מִי הָלַךְ רִאשׁוֹנָה? מַדּוּעַ לֹא יָכְלוּ בְּנֵי עֵשָׂו לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? אֶל מִי הָלַךְ ה׳ אַחֲרֵי כֵן? מַדּוּעַ לֹא יָכְלוּ הֵם לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה? וּמַדּוּעַ הִסְכִּימוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה?

מֹשֶׁה עַל הַר סִינַי

כְּשֶׁעָלָה מֹשֶׁה עַל הַר סִינַי לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, שָׁמַע קוֹל צִפּוֹר מְצַפְצֶפֶת. נָשָׂא מֹשֶׁה אֶת עֵינָיו וְרָאָה נֶשֶׁר רוֹדֵף אַחַר צִפּוֹר קְטַנָּה. הִשִּׂיג הַנֶּשֶׁר אֶת הַצִּפּוֹר וְתָקַע בָּהּ אֶת צִפָּרְנָיו הַחַדּוֹת, וְהַצִּפּוֹר הַפְּצוּעָה צִפְצְפָה בְּקוֹל מַר. שָׁמַע מֹשֶׁה אֶת הַקּוֹל וְחָרַד וְקָרָא בְּקוֹל גָּדוֹל:

— לֹא תִּרְצָח!

נִבְהַל הַנֶּשֶׁר מִן הַקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהִרְפָּה מִן הַצִּפּוֹר. וְהַצִּפּוֹר נָפְלָה אַרְצָה וּמִפְּצָעֶיהָ זָב דָּם.

הֵרִים משֶׁה אֶת הַצִּפּוֹר בְּרַחֲמִים רַבִּים וְרָחַץ אֶת דָּמָהּ בַּמַּיִם וְחִמֵּם אוֹתָהּ בְּרוּחַ פִּיו, וְאַחֲרֵי כֵן שִׁלַּח אוֹתָהּ לַחָפְשִׁי.

וְהַנֶּשֶׁר עָף לוֹ אֶל קִנּוֹ וְשָׁב וְהֵבִיא חֲמִשָּׁה אֶפְרוֹחִים רְעֵבִים וּמְצַפְצְפִים בְּקוֹל בֶּכִי.

אָמַר הַנֶּשֶׁר אֶל משֶׁה:

לֹא רַחֲמָן כִּי אִם אַכְזָר אַתָּה! אָנֹכִי

חָפַצְתִּי לְהָבִיא אֶת הַצִּפּוֹר לְמַאֲכָל לְאֶפְרוֹחַי וְאַתָּה גָּזַלְתָּ אֶת אָכְלָם מִפִּיהֶם, וְעַתָּה הֵם רְעֵבִים. הֶחָפֵץ אַתָּה בְּמוֹתָם?

וּמשֶׁה הָיָה נָבוֹךְ וְלֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת. הוּא רִחֵם גַּם עַל הָאֶפְרוֹחִים הָרְעֵבִים, אַךְ לֹא הָיָה לוֹ בַּמֶּה לְהַאֲכִיל אוֹתָם. וְהָאֶפְרוֹחִים צוֹעֲקִים לְלֶחֶם בְּלִי הֶרֶף.

וּפִתְאוֹם חָטַף משֶׁה סַכִּין וְחָתַךְ בָּשָׂר מִזְּרוֹעוֹ וְנָתַן לָאֶפְרוֹחִים לֶאֱכוֹל.

וְקוֹל מִשָּׁמַיִם נִשְׁמַע:

אַשְׁרֶיךָ, משֶׁה! מָה אֲנִי רַחוּם אַף אַתָּה רַחוּם!

אֵיךְ הִצִּיל משֶׁה אֶת הַצִּפּוֹר מִצִּפָּרְנֵי הַנֶּשֶׁר?

לָמָּה הֵבִיא הַנֶּשֶׁר אֶת אֶפְרֹחָיו לִפְנֵי משֶׁה?

אֵיךְ הִצִּיל משֶׁה אֶת אֶפְרֹחֵי הַנֶּשֶׁר מֵרָעָב

קַבָּלַת הַתּוֹרָה

— עַל הַר סִינַי שָׁם מִמַּעַל
מִי זֶה, מִי זֶה לָנוּ יַעַל?

קָרָא מֹשֶׁה אִישׁ הַפֶּלֶא:
אֲנִי לָכֶם עַל סִינַי אֶעֱלֶה!

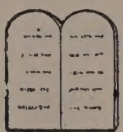
שָׁאֲלוּ כֻּלָּם אֶת הַנָּבִיא:
מַה מִסִּינַי לָנוּ תָּבִיא?

אָז הַנָּבִיא מֹשֶׁה עָנָה:
תּוֹרָה אָבִיא בְּמַתָּנָה!

— מִי הַתּוֹרָה יְלַמְּדֵנוּ?
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ!

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ,
אֶת הַתּוֹרָה חִישׁ לַמְּדֵנוּ!

י. קַצֶנֶלְסוֹן.

מַתַּן תּוֹרָה

וּמשֶׁה אָמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: בְּעוֹד שְׁלשָׁה יָמִים יֵרֵד ה׳ לְעֵינֵי כָּל הָעָם עַל הַר סִינַי: הֱיוּ נְכוֹנִים!

וְהָעָם כִּבֵּס שִׂמְלוֹתָיו, וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נֶאֶסְפוּ וְעָמְדוּ בְּתַחְתִּית הָהָר סִינָי.

וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים, וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר, וְקוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד, וְכָל הָעָם חָרֵד.

וְאַחֲרֵי כֵן הָיְתָה דְמָמָה גְדוֹלָה. צִפּוֹר לֹא צִיֵּץ, עוֹף לֹא פָּרַח, שׁוֹר לֹא גָעָה, הַיָּם לֹא נִזְדַּעְזַע, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ עוֹמֵד שׁוֹתֵק וּמַחֲרִישׁ. וּמִתּוֹךְ הַדְּמָמָה הַגְּדוֹלָה נִשְׁמַע קוֹל ה׳:

אָנֹכִי ה׳ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. לֹא תַעֲשֶׂה לְךָ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה, לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תָעָבְדֵם.

לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה׳ לַשָּׁוְא.

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבוֹד וְעָשִׂיתָ כָּל מְלַאכְתֶּךָ, וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַה׳ אֱלֹהֶיךָ.

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמֶּךָ.

לֹא תִּרְצָח.

לֹא תִּנְאָף.

לֹא תִּגְנֹב.

לֹא תַעֲנֶה בְּרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר.

לֹא תַחְמֹד כָּל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ.

וְקוֹל ה׳ הָלַךְ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְהָעָם חָרַד וְנָע וְעָמַד מֵרָחוֹק.

וַה׳ אָמַר אֶל מֹשֶׁה:

עֲלֵה אֵלַי הָהָרָה וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת לוּחוֹת הָאֶבֶן אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי עֲלֵיהֶם אֶת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים.

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָהָר. הָיָה מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לָיְלָה.

חֵטְא הָעֵגֶל

וְהָעָם רָאָה כִּי בוֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה לָרֶדֶת מִן הָהָר וְחָשְׁבוּ כִּי לֹא יָשׁוּב עוֹד אֲלֵיהֶם, וְלֹא יָדְעוּ מִי יְנַהֵל אוֹתָם.

אָז בָּאוּ אֶל אַהֲרֹן וְאָמְרוּ לוֹ:

קוּם וַעֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ, כִּי זֶה הָאִישׁ מֹשֶׁה אֲשֶׁר הֶעֱלָה אוֹתָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ.

וְלֹא רָצָה אַהֲרֹן לַעֲשׂוֹת לָהֶם אֱלֹהִים וְאָמַר: חַכּוּ עוֹד יוֹם אוֹ יוֹמַיִם, עַד שׁוּב מֹשֶׁה.

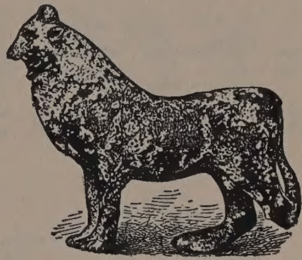
אָז קָרָא הָעָם בְּרֹגֶז:

עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים!

נָפַל פַּחַד עַל אַהֲרֹן וְאָמַר אֶל הָעָם:

תְּנוּ לִי אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם, בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם. וּבְלִבּוֹ חָשַׁב: אוּלַי

לֹא יַחְפֹּץ הָעָם לָתֵת אֶת הַנְּזָמִים. אַךְ הָעָם הֵבִיא אֶת הַנְּזָמִים אֶל אַהֲרֹן, וְהוּא עָשָׂה לָהֶם עֵגֶל.

עֵגֶל מַסֵּכָה

רָאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל וְשָׂמְחוּ מְאֹד וְאָמְרוּ: הִנֵּה לָנוּ עֵגֶל, כַּשּׁוֹר הַקָּדוֹשׁ אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּמִצְרַיִם. אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל! וְעָשׂוּ מִשְׁתֶּה וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ וְיָצְאוּ בִּמְחוֹלוֹת.

מִמִּי לָמְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבוֹד לָעֵגֶל?

הֲשָׁמַעְתָּ עַל עַמִּים שֶׁבַּעֲלֵי חַיִּים קְדוֹשִׁים לָהֶם?

הֶהָיָה אַהֲרֹן אָשֵׁם בְּחֵטְא הָעֵגֶל?

מֹשֶׁה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל עַמּוֹ

מֹשֶׁה יָרַד מִן הָהָר וּשְׁנֵי הַלּוּחוֹת בְּיָדוֹ.
וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ אָמַר לוֹ:
שׁוֹמֵעַ אֲנִי קוֹלוֹת בַּמַּחֲנֶה.

וְכַאֲשֶׁר קָרַב מֹשֶׁה אֶל הַמַּחֲנֶה רָאָה אֶת הָעֵגֶל וְאֶת הַמְּחוֹלוֹת, אָז חָרָה אַפּוֹ וְהִשְׁלִיךְ מִיָּדָיו אֶת הַלּוּחוֹת וְשִׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הָהָר.
וְאֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ שָׂרַף בָּאֵשׁ.
וַה׳ אָמַר אֶל מֹשֶׁה:

עַם יִשְׂרָאֵל חָטָא חֲטָאָה גְּדוֹלָה, וְעַתָּה אֲכַלֶּה אוֹתָם. בִּקֵּשׁ מֹשֶׁה מֵאֵת ה׳ לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל וְאָמַר:

זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְאַבְרָהָם, לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב, כִּי תַרְבֶּה אֶת זַרְעָם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְתִתֵּן לָהֶם אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן.

לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם: ה׳ הוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַהֲרוֹג אוֹתָם בַּמִּדְבָּר. סְלַח נָא לְחַטָּאתָם אֲשֶׁר חָטָאוּ.

אָז סָלַח ה׳ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמֹשֶׁה פָּסַל לוֹ שְׁנֵי לוּחוֹת אֲבָנִים, כָּרִאשׁוֹנִים, וַה׳ כָּתַב עֲלֵיהֶם אֶת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים.

הַמְרַגְּלִים

מֹשֶׁה שָׁלַח שְׁנֵים עָשָׂר אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָתוּר אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן, וְאָמַר לָהֶם:

רְאוּ אֶת הָאָרֶץ מָה הִיא, וְאֶת הָעָם הַיּוֹשֵׁב עָלֶיהָ, הֶחָזָק הוּא אִם רָפֶה, הַמְעַט הוּא אִם רָב. וּמָה הָאָרֶץ, הַשְּׁמֵנָה הִיא אִם רָזָה, הֲיֵשׁ בָּהּ עֵצִים אִם אָיִן. וּקְחוּ מִפְּרִי הָאָרֶץ וְהָבִיאוּ לָנוּ.

הָלְכוּ הַמְרַגְּלִים לְאֶרֶץ כְּנַעַן, וּבֵינֵיהֶם גַּם יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן, מְשָׁרֵת מֹשֶׁה, וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה.

אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים

אַחֲרֵי אַרְבָּעִים יוֹם שָׁבוּ הַמְרַגְּלִים מִתּוּר אֶת הָאָרֶץ וְהֵבִיאוּ אֶשְׁכּוֹל עֲנָבִים גָּדוֹל וְכָבֵד, אֲשֶׁר

אֲשֶׁר נָשְׂאוּ אוֹתוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בַּמּוֹט, וְרִמּוֹנִים וּתְאֵנִים.

תְּאֵנָה

רִמּוֹן

בָּאוּ הַמְרַגְּלִים לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ: הָאָרֶץ הִיא זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ, אֲבָל הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ הוּא עַז וְחָזָק מְאֹד, וְהֶעָרִים בְּצוּרוֹת, וְגַם עֲנָקִים רָאִינוּ שָׁם. לֹא נוּכַל לַעֲלוֹת שָׁמָּה.

שָׁמְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְנָשְׂאוּ אֶת קוֹלָם וּבָכוּ, וְאָמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: לָמָּה ה׳ מֵבִיא אוֹתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת? לִנְפּוֹל בַּחֶרֶב? טוֹב לָנוּ לָשׁוּב מִצְרָיְמָה!

וִיהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן וְכָלֵב בֶּן יְפֻנֶּה אָמְרוּ אֶל הָעָם:

טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד, וְאַל תִּירְאוּ מִפְּנֵי הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ!

אַךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלָם וְחָפְצוּ לָשׁוּב מִצְרָיְמָה.

אָז בָּאוּ הַצְּעִירִים אֶל יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב וְאָמְרוּ לָהֶם:

אָנוּ לֹא נָשׁוּב מִצְרַיְמָה לִהְיוֹת שָׁם לַעֲבָדִים, לְכוּ וְנֵלְכָה לְאַרְצֵנוּ!

שָׁמַע ה' אֶת דִּבְרֵי הַצְּעִירִים וְאָמַר:

הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִמִּצְרַיִם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי, לָכֵן יָמוּתוּ בַּמִּדְבָּר וְאֶת הָאָרֶץ לֹא יִרְאוּ, אַךְ הַצְּעִירִים יָבוֹאוּ שָׁמָּה.

וְכֵן הָיָה. אַרְבָּעִים שָׁנָה נָדְדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, עַד מוֹת כָּל הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל ה', וְהַצְּעִירִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ בַּמִּדְבָּר הָיוּ לְגִבּוֹרִים וּבָאוּ אֶל אֶרֶץ כְּנָעַן.

מֵי מְרִיבָה

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ אֶל מִדְבַּר צִין וְלֹא הָיוּ לָהֶם מַיִם לִשְׁתּוֹת. רָב הָעָם עִם משֶׁה וְאָמְרוּ:

לָמָּה הֵבֵאתָ אוֹתָנוּ אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה, לָמוּת בּוֹ? אֵין לָנוּ מַיִם לִשְׁתּוֹת!

אָמַר ה׳ אֶל משֶׁה: קַח אֶת הַמַּטֶּה וְהַקְהֵל אֶת כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְדַבֵּר אֶל הַסֶּלַע וְיִתֵּן מָיִם.

הִקְהִיל משֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִכָּה אֶת הַסֶּלַע בְּמַטֵּהוּ פַּעֲמַיִם. יָצְאוּ מַיִם רַבִּים וְשָׁתָה כָּל הָעָם.

וַה׳ כָּעַס עַל משֶׁה וְאָמַר לוֹ: אָנֹכִי אָמַרְתִּי לְךָ לְדַבֵּר אֶל הַסֶּלַע וְאַתָּה הִכִּיתָ אוֹתוֹ, הַאִם לֹא הֶאֱמַנְתָּ בִּי? לָכֵן לֹא תָבֹא גַּם אַתָּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

בַּמֶּה חָטָא משֶׁה?

הֶהָיָה עָנְשׁוֹ גָּדוֹל? מַדּוּעַ?

מֹשֶׁה נִלְחַם עִם עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן

כְּשֶׁקָּרְבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל אֶרֶץ כְּנַעַן בִּקְשׁוּ לַעֲבוֹר דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן. יָצָא עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לַמִּלְחָמָה עֲלֵיהֶם.

וְעוֹג הָיָה עֲנָק גָּדוֹל, יָרֵא מֹשֶׁה מִפָּנָיו.

אָמַר לוֹ ה׳:

אַל תִּירָא אוֹתוֹ, כִּי בְּיָדְךָ נָתַתִּי אוֹתוֹ וְאֶת עַמּוֹ וְאֶת אַרְצוֹ.

יָצָא מֹשֶׁה לַמִּלְחָמָה, וְהוּא הָיָה גָּבוֹהַּ עֶשֶׂר אַמּוֹת. לָקַח מֹשֶׁה גַּרְזֶן בֶּן עֶשֶׂר אַמּוֹת וְקָפַץ לְמַעְלָה עֶשֶׂר אַמּוֹת וְהִכָּה בַּגַּרְזֶן בְּכָל כֹּחוֹ בְּקַרְסֻלֵּי עוֹג. נָפַל הָעֲנָק מֵת וְכָל אֲנָשָׁיו בָּרְחוּ.

וְאָז בָּאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מוֹאָב, מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן, אֲשֶׁר עַל יַד יְרֵחוֹ.

מ שֶׁ ה וִ י ה וֹ שֻׁ עַ

משֶׁה זָקֵן וְהִגִּיעַ זְמַנּוֹ לָמוּת. הִתְפַּלֵּל משֶׁה לַה' וְאָמַר:

— אֲנִי מֵת וּמִי יַנְהִיג אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי מוֹתִי? אֲנִי מְבַקֵּשׁ מֵאִתְּךָ לְמַנּוֹת עֲלֵיהֶם אִישׁ טוֹב־לֵב, אֲשֶׁר יִשְׁמַע דִּבְרֵיהֶם וְלֹא יִכְעַס, וְיִשְׁמֹר אוֹתָם בְּאַהֲבָה רַבָּה.

אָמַר ה' לְמשֶׁה: קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן. אָמַר משֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ: עַם זֶה שֶׁאֲנִי מוֹסֵר לְךָ, אֵינִי מוֹסֵר לְךָ תְּיָשִׁים אֶלָּא גְּדָיִים, פַּרְנְסֵם וְשָׁמְרֵם בְּאַהֲבָה.

וּמִן הַיּוֹם הַהוּא הָיָה יְהוֹשֻׁעַ לְרֹאשׁ הָעָם.

מַדּוּעַ בָּחַר משֶׁה בִּיהוֹשֻׁעַ?

הֲזוֹכֵר אַתָּה מַעֲשֶׂה טוֹב שֶׁעָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ?

מַדּוּעַ קָרָא משֶׁה לָעָם גְּדָיִים?

מ ו ת מ שֶׁ ה

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ אֶל הַר נְבוֹ, וַה׳ אָמַר אֶל משֶׁה:
– עֲלֵה אֶל הַר נְבוֹ, וּרְאֵה אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן, אֲשֶׁר אֲנִי נוֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי מִנֶּגֶד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבֹא. בָּהָר הַזֶּה תָּמוּת.

אָמַר משֶׁה: אֲדוֹן הָעוֹלָם! אַרְבָּעִים שָׁנָה הָיִיתִי רוֹעֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר. אָמַרְתִּי: כְּמוֹ שֶׁרָאִיתִי בְּצָרָתָם, – כֵּן אֶרְאֶה בְּטוֹבָתָם. וְעַתָּה, כַּאֲשֶׁר בָּאוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל, אַתָּה אוֹמֵר לִי: כִּי מִנֶּגֶד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבֹא?

אָמַר ה׳: משֶׁה, שְׁתֵּי שְׁבוּעוֹת נִשְׁבַּעְתִּי. שְׁבוּעָה אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי. בָּעֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֵגֶל – לְכַלּוֹת אוֹתָם; וְשֵׁנִית נִשְׁבַּעְתִּי כִּי פֹּה תָמוּת וְלֹא תָבֹא אֶל הָאָרֶץ. אֵין אֲנִי יָכֹל לְבַטֵּל אֶת שְׁתֵּי שְׁבוּעוֹתַי, וְאִם אַתָּה רוֹצֶה לִחְיוֹת – יֹאבְדוּ יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁשָּׁמַע משֶׁה כַּךְ, אָמַר: יָמוּת משֶׁה וְאַל יֹאבַד יִשְׂרָאֵל!

* * *

הִגִּיעָה הַשָּׁעָה הָאַחֲרוֹנָה. אָמַר משֶׁה: ה׳ אֱלֹהִים, אַל תִּתֵּן אוֹתִי בְּיַד מַלְאַךְ הַמָּוֶת. יָצְאָה בַּת קוֹל

וְאָמְרָה: משֶׁה עַבְדִּי, אַל תִּירָא! מוּת תָּמוּת--אַךְ לֹא בְּיַד מַלְאַךְ הַמָּוֶת.

הֵחֵל משֶׁה לְבָרֵךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁגָּמַר אֶת בִּרְכָּתוֹ אָמַר: כָּל יָמַי צִעַרְתִּי אֶתְכֶם בִּדְבָרִים קָשִׁים, וְעַתָּה אָנָּא סִלְחוּ לִי! אָמְרוּ לוֹ הֵם: משֶׁה רַבֵּנוּ, סְלַחְנוּ! עָמְדוּ גַּם הֵם לְפָנָיו וְאָמְרוּ: הַרְבֵּה כַּעַס הִכְעַסְנוּךָ, סְלַח לָנוּ, מְחַל לָנוּ! אָמַר לָהֶם: סָלָחְתִּי.

* * *

הִגִּיעַ הָרֶגַע הָאַחֲרוֹן. הַשֶּׁמֶשׁ יָרְדָה וְחשֶׁךְ הָיָה. וּמשֶׁה הָיָה טָהוֹר וְקָדוֹשׁ כְּמַלְאָךְ. יָרַד ה׳ מִן הַשָּׁמַיִם וּשְׁנֵי מַלְאָכִים אִתּוֹ. אֶחָד הִצִּיעַ אֶת הַמִּטָּה, וְאֶחָד שָׂם לִמְרַאשׁוֹתֵי משֶׁה בֶּגֶד בּוּץ. אָמַר ה׳ לְמשֶׁה: עֲלֵה לַמִּטָּה!—עָלָה. הַנַּח יָדֶיךָ עַל הֶחָזֶה!—הִנִּיחַ יָדָיו עַל הֶחָזֶה. עֲצֹם עֵינֶיךָ!—עָצַם.

נָשַׁק ה׳ לְמשֶׁה וְלָקַח אֶת נִשְׁמָתוֹ בִּנְשִׁיקָה.

וְאֵין אִישׁ יוֹדֵעַ אֶת קְבוּרַת משֶׁה עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

וְלֹא קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמשֶׁה.

מות משה

וְעֵינוֹ כִּי מָלְאָה מִזֹּהַר הָאָרֶץ
לָהּ קִוָּה, הִתְגַּעְגַּע מִכְּבָר,
אָז הוֹרִיד אֶת רֹאשׁוֹ הַשָּׂב עַל חָזֵהוּ
וַיֵּרֵד לְאַט מִן הָהָר.

וּכְאִמָּא אֲהוּבָה אֶת בְּנָהּ, אֶת יְחִידָהּ,
מְיַשְּׁנָה בִּנְשִׁיקַת הַחֹם,
כַּךְ נָשְׁקָה הַשְּׁכִינָה עַל שְׂפָתָיו בְּחִבָּה,
וַיִּשְׁכַּב לוֹ, יִישַׁן לוֹ דֹם.

מַכְאוֹבִים וְיָגוֹן כָּל חַיָּיו שָׂבֵעַ,
גַּם תְּלוּנָה וּבְכִיָּה בְּלִי דַי, —
אַל יֵדַע אִישׁ קְבֻרוֹ, אַל יָבֹא לִבְכּוֹתוֹ
בִּמְנוּחָה יִשְׁכַּב וְיִישַׁן בַּגַּיְא...

ח. א. פְּרִידְלֶנְדֶר.